Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hэ гарана | № 242 (16165) | 1982 оной октябриин 21, четверг | Сэн 3 мүнгэн.

ДЕПУТАДУУДАЙ БҮЛЭГ

Бүхы совет арад, тэрэ тоодо манай республикын ажалтан, КПСС-эй XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай Пленумуудай шиндхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлэн, арбан нэгдэхи табан жэлэй түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхэ, СССР-эй байгуулагдаhаар жабхаланта 60 жэлэй ойе шалгалай бэлэгүүдээр угтахын түлөө бүхы хүсэ шадалаа эльгэлэн ажаллажа байна. Арад зоной дундаhаа булаг шэнхэр бусалан байдаг эдэбхи үүсхэлые дэмжэжэ, социалис нарысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, экономическа болон социальна хүгжэлтын түсэбүүдые дүүргэхэ, габшагай ажалда хаанагүй эмхидхэхэ талаар республикымнай партийна болон совет органууд эмхидхэлэй ехэ хүдэлгэрэн ябуулжа байнхай. Энээнэй ашаар хүдөөгэймнай ажалчид үрэндэ мяха, hү, үндэгэ худалдаха талаар байгша шэйнгоо 9 hарын түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэбэ. Үрэндэ ноёо худалдаха жэлэй түсэб дүүргэгдээ. Промышленна продукци үйлэдбэрилхэ түсэбшье урагшатайгаар дүүргэгдэжэ байнхай.

Эдэ бүхы амжалтануудые туйлаха хэрэгтэ арадай депутадуудай Советүүдэй, Советүүдэй саг үргэлжын комиссиуудай, депутадуудай бүлэгүүд болон постнуудай бүхы депутадуудай үүргэ нүлөө улам дээшэлнэ.

Арадай hунгамалнуудай эдэбхи үүсхэл бадаруулха, олон нутала асуудалнуудые амжалтатайгаар шиндхэхэ талаар депутадуудай бүлэгүүд ехэ юумэ хэхэ аргатай. Hунгагшадай захяануудые дүүргэхэ, Советүүдэй баталан абаhан шиндхэбэринүүдэй дүүргэлтын хойноhоо хинаалта бэелүүлхэ, ажалша коллективүүдэй үйлэдбэрилгөө түсэбүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхэ, үзэл сурталай болон хүмүүжүүлэлтын хүдэлмэрние hайжаруулха хэрэгтэ депутадуудай бүлэгүүд онсо анхарал хандуулдаг байна.

Республикымнай нинслэл Улаан-Удэдэ депутадуудай 41 бүлэг тоологдодог. Тэдэ бүлэгүүдэй хүдэлмэридэ хэдэн мянга депутадууд эдэбхитэйгээр хабаадана. Жэшээлхэнь, Железнодорожно районой Загорск тосхоной депутадуудай бүлэгүүд районно болон городской Советүүдэй 100 гаран депутадые нэгэдхэдэг. Тосхоноо болбосон тухэлтэй нутохо, худалдаа наймаанай, нинтын эдээ хоолой, хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ ханга́ха, нинтын гурим сонгоха, хүн зоной сүлөө сагаа үнгэргэхэ болон бусад асуудалнуудые тэдэнэр зүбшэдэг, тусхай хэмжээнүүдые ханалжа бэелүүлдэг гуримтай.

Тэрэшэлэн Улаан-Удын Советскэ районой депутадуудай нэгэ бүлэгые Зүүн-Сибирийн технологическа институтай нэгшэ, Улаан-Удын городской Советэй депутат Нина Дамдиновна Миткинова ударидадаг юм. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг бүлэгтэ Буряадай АССР-эй Верховно Советэй депутадууд В. Е. Викулина, Е. Д. Будаева гэгшэд оролсоно. Тус бүлэгэй гэшүүд хамтын хүсөөр өөрынгөө микрорайондоо худалдаа наймаанай, ажаhуудалай хэрэглэмжэ ханга́лтын хүдэлмэри hайжаруулха, hунгагшадай захяануудые дүүргэхэ талаар ехэ юумэ хэhэн байна. Улаан-Удын Железнодорожно райондо хүдөө ажахын институтай багша И. А. Ленец, Октябрьска райондо —32-дохи hургуулийн директор В. М. Гуляев болон бусадай хүтэлбэрилдэг депутадуудай бүлэгүүд hунгагшадай захяануудые дүүргэхэ, тэрэ зонине нинтын хүдэлмэридэ олоор хабаадуулха талаар оролдолго гаргажа, ажал хүдэлмэреэ hайнаар эмхидхэнэ. «Захяануудые бэелүүлхэ гэшэ бэлэн бэшэ ааб даа. Олонхи ушарта нилээд хэсүү хэрэг. Тиимэшье hаань, ажал хүдэлмэрни аргагүй хэхэ хэрэгтэй», —гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев зааhан юм. Энэ заабаринень депутадуудай бүлэгүүд нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхэ гэжэ оролдоно.

Сэлэнгын районой Новоселенгинскын сельскэ Советэй Сайдамай депутадуудай бүлэг 5 хүнhөө бүридэдэг. Тэрэ бүлэгые «Бестужевский» совхозой отделениие эрхилэгшэ, сельскэ Советэй депутат Доржи Шагдурович Мункуев ударидана. Депутадуудай тус бүлэгэй гэшүүд нютагай хүн зониие үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ, ургаса тарыа хуряаха хүдэлмэридэ ехэ, багагүйгөөр хабаадуулжа, Саратовска областийн депутадуудай гаргаhан «Ургуулhанаа бүхыдэнь хүндэлэй!» гэhэн үүсхэлые район дотороо түрүүлэн дэмжэhэн hайна. Тингэжэ Сайдамай отделениндэ нилээд ехэ үбhэн, 800 центнер сенаж, 500 центнер набшаhата тэжээл бэлэдхэдэг. Д. Ш. Мункуевай хүтэлбэрилдэг депутадуудай бүлэг ногоо-хирэ болоод лэ заседаниннуудые үнгэргэжэ, саашанхи хүдэлмэрилгөө түсэбые хараалдагынь hайшаалтай.

Мухар-Шэбэрэй районой Шаралдайн сельскэ Советэй депутат А. Ф. Кузьмина Хүгөөтын депутадуудай бүлэгэй түрүүлэгшэ юм. Александра Федоровна бүхы хүдэлмэреэ олонинтатэй нягта холбоотойгоор ябуулна. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг бүлэг депутадууд хүн зоной мэдүүлэлдэ гомодолнуудта анхаралтайгаар хандажа, гэр байраяа нэмэжэруулха, хүүгэдые саадта оруулха гэхэ мэтэ асуудалнуудые зүб тээшэнь шиндхэлсэдэг.

Hуурин тосхоноо болбосон болгохо, нинтын гурим сагта, үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ, hуудал байдалда хабаатай эльгэлэн асуудалнуудые шиндхэхэ тушаа хүдөөгэй хүн зоной ажалтын суглааануудта депутадууд эдэбхитэй хабаададаг.

Хурамхаанай районой Уланхаанай, Хорнин районой Аршаанын, Хойто-Байгалай районой Шэнэ-Уоянай, Улаан-Удын районой Хуйтэнэй, Баргажанай районой Баян-Голой болон бусад хэдэ хэдэн сельскэ, сомоной, поселково Советүүдэй депутадуудай бүлэгүүд ажал хүдэлмэреэ эдэбхи түсэлтэйгээр ябуулдаг болонхой.

Гэхэгэй хамта Яруунын, Баунтын, Хяагтын районуудай Барим сельскэ; сомоной, поселково Советүүдэй депутадуудай бүлэгүүд үшөөшье hанаhанда хүрэмөөр хүдэлнэгүй.

«Депутадууд Советүүдэй абаhан шиндхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлгэ эмхидхэдэг, үрэнэй зургаануудай, предприятинуудай; эмхи зургаануудай болон эмхинүүдэй хүдэлмэрилгөө хинаалта бэелүүлдэг» —гэжэ РСФСР-эй Конституцийн 99-дэхи статья дотор тодоор бэшээтэй.

Конституцийн энэ эрилтые бэелүүлэн, депутадуудай бүлэгүүд үйлэдбэрилгөө түсэбүүд болон ажалша коллективүүдэй абаhан социалис улгануудые урагшатайгаар дүүргэхэ талаар горитойгоор нүлөөлхэ уялгатай.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбтэ хабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэжэ, СССР-эй байгуулагдаhаар 60 жэлэй алдарта ойе ажалай бэлэгүүдээр угтаха гээшэ мүнөө дээрээ нютагай Советүүдэй, бүхы депутадуудай шухала зорилго болоно. Энэ ехэ ажал ябуулгада депутадуудай бүлэгүүдэй өөрынгөө хубитые улам өндөр оруулха байhанинь дамжаггүй.

ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТА

Ветеринарна албанай талаар олон жэлэй туршада hайнаар хүдэлhэнэйнгөө түлөө Улаан-Удын городской ветеринарно-санитарна станциин начальник Прасковья Михайловна **Карбаинова** Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй **Хүндэлэй грамотаар** шагнагдаба.

Предприятинуудта, мүн ажахын органуудта удаан саг соо ашаа үрэтэйгөөр ажаллаhанайнгаа, республикада проектнэ зэргые хүгжөөлгэдэ ехэ хубитаяа оруулhанайнгаа түлөө, түрэhөөр 70 наhа гүйсэhэнтэйгөө дашарамдуулан, «ЗабайкалпромстройНИИпроект» институтай бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ Михаил Игнатьевич **Полозов** Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнагдаба.

ПРОГРАММЫН ЁhООР НИИДЭНЭ

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛГЭ ТҮБ. (ТАСС). Анатолий Березовой болон Валентин Лебедев «Салют-7» —«Союз Т-7» гэжэ замбуулинай комплекс дээрэ түсэбөөр хараалагдаhан шэнжэлгэнүүдээ бэелүүлжэ үргэжэлhөөр.

Октябриин 18-да космонавтууд бүхы сагаа астрофизическэ шэнжэлгэнүүдтэ зорюулhан байгаа. Планетэнүүд хоорондын оршонхиие, Галактикын ба Галактикаhаа гадуурхи туяаралгинуудые шэнжэлгэдэ гол анхарал хандуулагдаhан байха юм. Францида бүтээгдэhэн «Пирамид» аппаратурын туhаламжаар дүрбэн бүлэг фотобуулгабари хэгдэhэн байна. Стрелец, Орион, Телец, Возничий гэхэ мэтын суг мүшэдэй оршон тойронхиие адаглан шэнжэлбэ.

Октябриин 19-дэ эрдэм ухаанай ба арадай ажахын аша туhада шухала хэрэгтэй мэдээлэнүүдые дары түргөөр абахын тула хуурай газарай ба үhан далайн зарим районуудые адаглан хараhан, фото-зурагынь буулгажа абаhан байгаа.

Үдэhөө хойшо экипаж спектро болон фотометрическэ аппаратурын туhаламжаар Газарай атмосферые шэнжэлхэ программын үндэhөөр ехэ хүдэлмэри хэбэ.

Замбуулинай дайдаhаа элидхэhэнэй, телеметрическэ баримта мэдээнүүдэй ёhоор, «Салют-7» — «Союз Т-7» гэжэ эрдэм-шэнжэлгын комплексын ниидэлгэ гэмгүй hайнаар үнгэржэ байна.

Анатолий Березовой болон Валентин Лебедевэй бэенүүд hайн.

ШЭТЫН ОБЛАСТИИН ЭКОНОМИКЫН БОЛОН СОЁЛОЙ ТООСООТО ХАРАЛГА ХАЛУУНААР УГТАГДАБА...

СССР 60

Уржадэр Ленинэй орденто оперо болон баледэй академическэ театрай ордон соо Шэтын областийн экономикын болон соёлой тоосоото харалга тусхайта ёhоор нээгдэбэ. Шэтын болон Буряадай радногой дохёонууд соностожо, дикторүүдэй амаршалгын үгэ дуулдаад, совет арадай эгуулэхэ хани нүхэсэлые магтан дуулаhан шулэгэй үгэнүүд соностобо. Шэтын областийн болон Буряадай АССР-эй хүтэлбэрилэгшэд, ажалай түрүүшүүлэй сценэ дээрэ гаража, хүшэгын наагуур зогсохотойнь адли, зал соо hуугшад хани халуунаар альга ташаба. Тингэжэ оперно театрай зал соо hуугшад—республикымнай олонитын түлөөлэгшэд Шэтэhээ ерэhэн айлшадаа амаршалба ха юм. Буряадай АССР-эй соёлой министр **Д. З. Жалсараев** оролто үгэ хэлэбэ. Удаань КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь **А. А. Бадиев** үгэ хэлэжэ, Шэтэhээ ерэhэн айлшадаа хани халуунаар амаршалаа. КПСС-эй Шэтын обкомой секретарь **В. Н. Ушаков** харюугай үгэ хэлэхэдээ, СССР-эй 60 жэлэй ойдо зорюулагдаhан энэ тоосоото харалгада областийн ажалшад ехэ дэбжэлтэтэйгээр бэлдээ гэжэ мэдүүлбэ. «Танай республикада ерэхэ дуратай зон олон байгаа, имагтал мүрысөөндэ илажа, тоосоото харалгада хабаадаха эрхэ олгогдохо байгаа», —гэжэ нэмэбэ. Тингээд Шэтын областийн делегациие хани халуунаар угтаhанайнь түлөө партийн обкомдо, республикын правительствада, Буряадай бүхы ажалша түмэндэ үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан нүхэр Ушаков хүргэбэ.

Үндэhэн ород болон шэмээшэг, буряад хубсаhатай залуушуул сценэ дээрэ гаража, айлшадтаа баглаа сэсэгүүдые барюулhан байна.

Удаань Шэтын областной драматическа театрай артистнар А. Н. Островскийн «На всякого мудреца довольно простоты» гэhэн хоёр үйлэтэй комедние сугларагшадай анхаралда дурадхаа. Сугларагшад тус зүжэгые халуун альга ташалгаар угтаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: айлшад Ленинэй орденто оперо болон баледэй театрай сценэ дээрэ.

А. ШОИЖОЛОВОЙ фото.

ДҮҮРЭХЭНЬ

Кабанскын райондо тарыа хуряаха худэлмэри дүүрэхэ дүтэлжэ байна. Хандалын, «Шергинский», Байгал-Худариин совхозуудай, мүн Кабанскын шубуунай фабрикын механизаторнууд энэ харюусалгатай худэлмэреэ дүүргэнхэй. Мүнөө үедэ сагай уларилай хэды тогтуурингүй байгаашье hаань, районой тарыашад даалгагдаhан техникээ зүбөөр хэрэглэжэ, ажалдаа үндэр дүн түйлаа.

«Шергинский» совхозой дүршэлгэй комбайнер Сергей Дмитриевич Жилин ехэ амжалтатай. Тэрэ бүхыдөө долоон мянга гаран центнер орооhо сохибо. Кабанскын шубуунай фабрикын Виктор Григорьевич Залуцкий гэгшын хүтэлбэрилдэг хуряалгын-транспортна отряд арбан долоон мянга гаран центнер орооhо хуряаhан байна.

Н. ДАМБАЕВ.

МҮРЫСӨӨН ЭРШЭДЭНЭ

Улаан-Удын «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто «Электромашина» заводто СССР-эй жаран жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаhан ажалай эзэлжээтэ вахтын дүн гаргагдаба. Үнгэрэгшэ ажалай вахтануудай hүүлшынхинь совет Молдавида зорюулагдаhан байгаа. Манай Буряадай АССР, ороной бусад республикануудтал адли, Молдавитай экономическа харилсаа холбоотой юм. Тэндэhээ манай республикада элдэб материалнуудь, приборнуудь, тухеэрэлгэнүүд, овощ болон фрукт асаргдана. Мүн республикамнай өөрынгөө продукци тиишэнь эльгэдэг юм. Тэдэнэй тоодо Улаан-Удын «Электромашина» заводой тэмдэгтэй электродвигательнүүд Молдавийн Кишинев, Тирасполь, Рыбницы хотонуудай предприятинуудта үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

Совет Молдавида зорюулагдаhан габшагай ажалай вахтада электромашинынхид шэнэ амжалтануудые түйлаа. Тингэжэ участок, бригадануудай олохон коллективүүд, үйлэдбэрилгөө түрүүшүүл энэ габшагай ажалай арбан хоногой даалгабари үлүүлэн дүүргээ. Мастер Андрей Григорьевич Ивановой даадаг фрезернэ, мастер Юрий Фомич Кушнаревой даадаг хэблэлгын, мастер Борис Яковлевич Шапошниковай даадаг слесарно-экспортнэ участогуудай коллективүүд социалис мүрысөөндэ илажа гараhан байна. Василий Антонович Свиридэй даадаг хэблэгшэдэй бригада мүн лэ эрхим үрэ дүн харуулаа. Тиихэдэ токарь-карусельщик Павел Валерьевич Вахрушев худэлмэришэдэй дундаhаа шалгарба.

Заводто СССР-эй жаран жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөн улам эршэдэнэ.

Д. ДОРЖИЕВ.

СССР 60 ЖЭЛ

ҮЛҮҮЛБЭ

Түнхэнэй районой «Сибиряк» колхозойхид мүнөө жэлдэ хартаабхын яhала баян ургаса ургуулба. Колхоздо бүхыдөө 240 гектар дээрэ «хоёрдохи хилээмэн» таригдаhан юм. Энэ талмай дээрэhээ 24.000 центнер хартаабха суглуулха түсэбтэй байгаа. Ажахын хартаабха ургуулагшад гектар бүриhөө 105 центнер гэхэ гү, али бүхыдэнь 25.200 гаран центнер хартаабха суглуулжа, түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ.

Еловкын отделениин хартаабхашан Афанасий Иннокентьевич Усольцев колхозой доторoо «хоёрдохи хилээмэнэй» эгээн баян ургаса хуряаба. Тэрэ гектар бүриhөө 123 центнер суглуулhан байба. Нёдондо жэлдэ Афанасий Иннокентьевич хартаабхашадай дунда районой чемпион болоhон юм. Энэшье жэлдэ түрүүлхэ арга боломжо тэрээндэ бии болонхой. Мүн лэ Түхэрэгнэй отделениин А. И. Сороковиков, Аhалигай отделениин А. И. Усольцев гэгшэд муу бэшэ ургаса хуряаба.

Урда жэлнүүдэйнгээ дүршэлые хараада абан, дурсагдагша колхозой хартаабхашад энэшье жэлдэ сентябрь hарын эхээр ургасаяа хуряажа эхилээ hэн. Нигэжэ худэлмэриин 20 үдэрэй туршада, газарай хүрьhэнэй хүрэхэhөө урид хартаабхаяа малтажа ababa. Энэ ажалда бүхыдөө 13 комбайн хүдэлhэн байна. Хартаабхашадай звенонууд ипатовайхидай онол аргаар нэгэ нарядаар ажаллаба.

Суглуулагдаhан хартаабхынгаа 14.000 центнерые гүрэндэ дээшэлүүлэгдэhэн сэнгээр худалдаба. Ерэхэ жэлэй тарилгын үрэhэндэ 7000 центнер эрхим шанартай хартаабха овощехранилищида адхагдаба. Үлэhэн хартаабхань малай тэжээлэй балансда орохо юм.

В. ТУЛАЕВ,
манай корр.

ЛИТВАГАЙ ССР-эй ҮДЭРНҮҮД

СССР-эй байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдаhан Литвагай ССР-эй үдэрнүүд Москвада, ВДНХ-да эхилбэ. Энэ хадаа ленинскэ национальна политикын илан мандалгын толотомо гэршэ жэшээ болоhон байна. Адли тэгшэ эрхэтэй аха дүү республикануудай бүлэдэ hаянай ороhон Литва Совет засагай жэлнүүдтэ танигдашагүй болотороо хубилаа. Тэрэ хүгжэлтэ түгэс социалис индустритай болонхой. Бүхы дээрээ промышленна үйлэдбэрилгөө хэмжээн 60 шахуу дахин ургаhан байна.

Литвагай Компартийн ЦК-гай секретарь Л. К. Шепетис октябриин 18-да СССР-эй ВДНХ-да үнгэргэгдэhэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, республикын ажалшадай туйлаhан амжалтануудтухай хөөрэбэ.

Совет Литвагай ажалшад амжалтануудаараа омогорохо зуураа, туйлагдаhан бүхы юумэн хадаа совет арадуудай бата бэхи хани барисаанай, нягта жагсаалай үрэ дүн, социалис байгуулалтын агуучехэ туйлалтануудай үрэ дүн болоно гэжэ гүнзэгыгөөр ойлгоно гэжэ пресс-конференци дээрэ тэмдэглэгдээ.

(ТАСС).

ХАРЮУСАЛГАЯА МЭДЭРНЭ

XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой правлени, партийна организаци байгша оной хабар 2272 гектарта hайн сортын шэнниисэ тарихын түлөө ехэхэн оролдолго гаргаа hэн. Юуб гэхэдэ, үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ ган гасуурай болоhон дээрэhээ шэнниисын үрэhэн ехээр дуталдаа бшуу. Хэды нимэ байдалда ороошье hаа, эндэхи тарыашад баян ургаса ургуулжа шадаа.

Hүүлэй мэдээгээр, 1644 гектар тарыалангай шэнниисэ сабшагдажа, баал болгогдоо. 1323 гектарта унагаагдаhан тарыанай ургаса хуряагдажа, бүхыдөө 20,4 мянган центнер орооhон абтаа гэхэ гү, али гектар бүриhөө дунда зэргээр 15,4 центнер тарыан сохигдоо.

Эндэ дүн хамта 2980 гектарта орооhото ургамалнуудай таригдаhан hаа, мүнөө 2031 гектарай орооhо тарыан хуряагдаhан байна. Гектар бүриhөө дунда зэргээр 13,8 центнер орооhон суглуулагдаа.

Ажахын нэгэдэхи отделениин тракторно-тарыан ажалай бригадын бригадир Иван Стефанович Зубакинай даадаг коллективэй үүргэ ехэ. Тэрэнэй бригадада дүршэлтэй механизаторнууд И. А. Резников, С. Г. Шигин, А. К. Зубакин, Г. А. Шляхов болон бусад hайн тарыа ургуулаа. Георгий Александрович тухай онсолон тэмдэглэлтэй. Тэрэ 73 наhатай болоошье hаа, жэл бүри тарыа хуряалгада хабаадалсадаг юм.

Шэнниисын хуряалга дээрэ комбайнернууд А. Г. Маслов, М. И. Матвеев гэгшэд үдэр бүри 300 центнер орооhо сохино.

Тус ажахын механизаторнууд энэ hарын хорёодоор тарыа хуряалгаяа дүүргэхын хойноhоо оролдон ажаллана.

Н. КУЧУМОВ.

Загарайн район.

ШАЛГАЛТА ЮУ ХАРУУЛААБ?

ТУЛЮУР БАЙДАЛДА ОРОНХОЙ

Харганаагай hүнэй комплексын коллектив үнгэрhэн зунай үедэ сагаан эдээ үйлэдбэрилхэ талаар мүртэй ажал ябуулжа шадаагүй. Июль hарада үнеэн бүриhөө сүүдхэдэ дунда зэргээр зургаан килограмм hу hааhан hаа, харин мүнөө үдэртэ оройдоол гурбан килограмм хүрэтэр hу hаана.

— Эдэ шалтагаануудай нэгэн гэхэдэ, ажалай эмхидхэл ямаршье эрилтэдэ харюусанагүй,—гэжэ эндэ бүхы наhаараа худэлжэ байhан коммунист З. Ю. Содномова хэлэнэ.— Хараат үзыт даа, ямараар үбдлжэлгэдөө бэлдээ гээшэб?!

Комплексые даагша Б. Д. Дашинимаев, отделениие эрхилэгшэ В. С. Доржиев гэгшэдтэй ябажа, малшадай ажал хэрэгтэй танилсабабди.

Хоёр жэлэй урдахана ашаглалгада үгтэhэн энэ комплекс мүнөө үеын эрилтэдэ гүйсэд харюусамаар оньhожоруулагданхай. hаагдаhан hүн соргоор урлажа, продукци абадаг тусхай цехтэ ошоно, бүлеэн үhаар хангаха автоуhалуурилин системэ бии. Шэбхэ шабааhа арилгаха түхеэрэлгэ тодхогдонхой. Мүн эндэ hаалишадай хубсаhаяа hэлгэхэ тусхай таhалгануud, душ гэхэ мэтэ хараалагдаhан байгаа. Тодорхойлон хэлхэдэ, hу үйлэдбэрилхэ бодото фабрика гэхээр эрхэ байдалтай комплекс юм.

Нютагай залуушуулшье дунда hургуулияа дүүргэhээр лэ, олоороо нишэ ерэжэ, комплексдо худэлжэ эхилээ hэн. Түрүүшын үедэ тэлэнэр халаанай гуринмаар ажалаа эмхидхээд, оньhон түхеэрэлгэнүүдэй онсо «нюусые» шудалжа, амжалтатайгаар худэлжэ захалаа. Зүгөөр ажалайнь эмхидхэлдэ анхаралай хандуулагдаагүй дээрэhээ түхеэрэлгэнүүдэйнь худэлхэеэ болиходо, залуушуулшье комплексhоо гаража ошохо баатай болоо.

— Мүнөө hааhан hүеэ гараараа зөөнэбди. Тэжээлэй мүн лэ бар хүсөөрөө тус тустаа өөhэдөө худлажа буйлуулдаг болочхойбди. Автоуhалуурилинай худэлнэгүй Доройт байдаатайбди даа,— гэжэ hаалишад гэмэрэлдэнэ.

Үбэлжэлгэдэ ямаршье бэлэдхэлэй хэгдээгүй байhанинь элирбэ. Комплексын сонхын сүмэрхэйhоо эхилээд, хараhан лэ юумэнэй задагай, hандархай. Жэшээлхэдэ, худагшье мүнөө хүрэтэр заhабарилагдаагүй байhаар. Башни соохи соргонуудые hэльбэн шэнэлхэ, тэндэhээ комплекс хүрэтэр ошоhон трассын соргонуудые мүн лэ заhабарилха худэлмэри үнжагайршоо. Газарыень малтажа, соргонуудыень гаргаад лэ орхижорхиhон байба.

— Гагнууршад хэзээ ерэхэ юм даа, — гэжэ зунай үедэ эдэ бүгэдэ тушаа hанаата болоогүй отделениие эрхилэгшэ ба комплексые даагша хоёр нэгэн дуугаар хэлэхэ юм. — Августын hүүлээр трассаяа нээжэрхёод, мүнөө болотор заhабарилагшадые хүлеэжэ байнабди.

Халуун үhаар хангадаг түхеэрэлгэншье худэлгэгдэнэгүй. Арай шамай 200 литр үhа үгэхэдэнь, арбаад hаалишад үнеэдэй хухэ дэлэн болон hаба hүүлгачуудаа угаажа үрдинэгүй. Тэжээлшье муугаар буйлуулагдана. Авто-уhалууришье заhабарилагдаадуй. Хүйтэн үhа хоёр соohоо шлангаар юулэжэ, малаа уhалдаг байха юм. Сонхонуудайнь гурбанай нэгэ хубинь шэллэгдэхэ ёhотой аад, юушье хэгдээдуй байhаар, hу хүргэхэ агрегат мүн лэ эблэрэнхэй зандаа.

— Шабааhа сэбэрлэдэг транспортёршье бүхэли зундаа хэрэглэгдээгүй hэн, яажа үбэлжэхэ зонбибди даа, — гэжэ hаалишан З. Содномова hанаа зобонгёор хэлэнэ. — Үбэлэй үедэ ямар нэгэн түхеэрэлгын эбдэрхэдэнь, заhабарилагшадые недели шахуу хүлеэгшэ hэмди. Нёдондоной хидол адлаар үнеэдэй тугалтаяа хамта нэгэ байрада үбэлжэхэгүй юм бээ?

Үнэхөөрөөшье, үнеэдэй түрэдэг, тугалай байдал байра тэрэл ёhоороо үлэшэнхэй.

Ганса Харганаагай комплекс үбэлжэлгэдэ нимэ муугаар түхеэрэгдээ юм аа гу гэжэ hанахада, Кировэй нэрэмжэтэ совхозой бусад фермэнүүдшье мүн лэ нимэ байдалтай байба. Доодо-Бухэнэй фермын хашаагай үhээнь заhабарилагдаагүй зандаа. Дунда-Бухэнэй малшад барандаа шахуу, сугларжа, үрдилдэжэ байгаад, бидэндэ зутуу дундануудаа хүргаа гаран тоолохо юм. Тэжээл буйлуулдаг цех мүртэйгөөр худэлгэгдэнэгүй.

— Тээ тэрэ «самоварнууд» унинэй газаа хура бороо доро хэбтэжэ жэбэршоо, — гээд, харлашаhан түхеэрэлгэнүүдые заана. — hолоомо буйлуулдаг энэ агрегаднай май hарада эбдэгhээр, мүнөө болотор худэлгэгдэнэгүй. Шэбхэ сэбэрлэдэг транспортернай худэлхэеэ болинхой. Үүдэ, сонхонуудыемнай харыт, хуу заhабарилагдаха ёhотой байгаа. Үнеэдээшье уяха гэнжэгүй болошонхойбди, — гэлдэхэ юм.

— Тугалай байра хуйтэн, үүдэ, сонхонуудынь мүн лэ задагай, үhа халааха түхеэрэлгэ асарhан аад, тодхоогүй газаа хаяжархинхай. Хэзээ тодхохо юм? Фермые даагша П. Д. Буерачный хооhон амаараа — «үглөө, үглөө» гэжэ үдэр бүхэндэ найдуулагша, — гэжэ ажалай ветеран Н. М. Мирошникова хэлэнэ.

Фермэ бүхэнэй оньhожоруулагдамал түхеэрэлгэнүүдые заhабарилдаг Г. Д. Андреевэй хүтэлбэрилдэг тусхай бригадын hайнаар ажалаа ябуулаа hаань, нимэ байдал тохёолдохогүй байгаа. Харганаагайхид энэ бригадые хүлеэhээр унинэй. «Андреев Дунда-Бухэндэ ехэ ажалтай», — гэжэ совхозой хүтэлбэрилэгшэд харюусаха юм. Тээд дунда-бухэнэйхид: «Эндэшье хэhэн юумэниинь зэлтэйл. Харагдаад лэ, архидаад, арилдаг юм бэшэ гү? Андреевэй бригадые бэдэрхэдэмнай Харганаада гэлсэгшэл», —гэжэ тэдэнэр хэлэдэг гэхэ.

Энэ бригадын гэшүүдтэй одоол Дунда-Бухэндэ ушарбабди. Октябрь hарын хахадлажа байхада үhа дамжуулха согонуудаа задалжархёод, хайшаашье үрдихэеэ болёод байhыень ойлгобобди.

Энэ совхоз Сэлэнгын районой бусад ажахынуудта орходоо, эбэртэ бодо мал үсхэбэрилхэ хэрэгтэ гүрэнэй туhаламжа ехээр абадаг юм. Тусхайлбал, hүүлэй дүрбэн жэлэй туршада аяар 4 миллион 870 мянган түхэриг энэ ажахыда сэхэ hомологдоhон байна. Жэл бүри миллион гаран түхэриг! Мүнөөхи Харганаагай комплекс, Дунда-Бухэнэй фермын үнеэдэй болон тугалнуудай байранууд, хонилой 15 хашаа баригдаhан байна. Мүн малшадта гэрнүүд олоор баригдаа. Тээд тэдэнэй ашаг үрэнь хаанаб? 1975 ондо энэ ажахын малшад үнеэн бүриhөө 2370 килограмм hу hааhан hаа, 1981 ондо оройдоо 1643 килограмм hу абаhан байна. Харин энэ ажахы тэжээлээр хэзээдэшье дуталдаагүй юм. Эндэ тайлбари хэрэгтүй.

Н. НАМСАРАЕВ,
манай корр.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

БЭЕЛҮҮЛХЭ ХЭМЖЭЭНҮҮД ХАРААЛАГДАБА

КПСС-эй Октябрьска райкомой VIII пленум һая болобо. «КПСС-эй XXVI съездын шийдхэбэринүүдтэй зохилдуулан, ажалшадые арюун зүб ябадалтайгаар, һайн һайхан сэдьхэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ хэрэгые һайжаруулха талаар районно партийна организацийн хүдэлмэри тухай» асуудалаар партийн райкомой секретарь В. Л. Кургузов элидхэл хэ.

Совет хүнине ёно гуримтайгаар, сэбэр сэхэ сэдьхэл һаналтайгаар хүмүүжүүлхэ асуудал КПСС-эй райкомой анхарал доро ходо байдаг.

Мүнөө районой ажалшад СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жилэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоод, абаһан үилганууда саг соонь эрхимээр дүүргэхын түлөө шармайн оролдон хүдэлжэ байна. Ажалша коллективүүдэй энэ һайндэрые үгтуулан, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ байһан ушар хадаа ажалшадай политическэ мэдэрэл бодолой үшөө нэгэ гэршэ болоно.

Социалис мүрысөөнэй дэлисые улам үргэдхэхэ, тэрэнэй хүмүүжүүлхы хүсэ нүлөөе дээшэлүүлхэ талаар ажал ябуулга районой партийна организацинууд бэелүүлжэ байдаг. Мүнөө эндэхи предприятинуудай 10 мянган хүдэлмэришэн ажалдаа коммунис ёноор хандахын түлөө хүдэлөөндэ хабаадалсадаг юм.

Нүхэр В. Л. Кургузов элидхэл дотороо зүбшэгдэһэн асуудалые бэелүүлхэ талаар бии байгаа дутуу дундануудые дээрэ тогтожо, районой эхин партийна организацинуудай хүдэлмэрие шүүмжэлхы шэнжэтэйгээр хаража үзөө.

Партийна һуралсал совет хүнүүдые ажабайдалай эдэбхитэй хараа бодолтойгоор, коммунис ёноор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэдэг гээшэ. Гэхэтэй хамта харгы барилгын управленийн, макароной фабрикын, гэр барилгын комбинадай, автомобильнуудай техническэ хангалгын станцийн, «Бурятремстрой» нэгэдэлэй управленийн партийна организацинууд политическэ һуралсалые предприятинуудайнгаа бодото байдалтай холбоогүйгөөр, ёһын тэдыдэ ябуулдаг байна гэжэ плениум дээрэ хэлэгдээ. Мүн зарим хүдэлмэришэдэйнь ажалай ба ниитын журам эбдэхэшье ушарнууд дайралдана. Һаяын саг болотор «Жилгражданстрой» трестдэ партийна һуралсалда хайша хэрэгээр хандадаг байһан юм. Пропагандистнуудынь хэшээлдээ мууса бэлдэдэг, коллективэй бодото байдалые, тэдэнэй урда табигдаһан зорилгонуудые һуралсалтай холбодоггүй байгаа. Нимэ дутуу дундануудые усадхахын тула трестын партком ехэ юумэ хээ. Предприятийн коллективүүдтэ суглаануудые үнгэргэгдэжэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэрие бүхыдэнь һайжаруулха хэрэгтэ зорюулагдаһан хэмжээнүүд хараалагдаһан байна. Тиигэжэ зарим хүтэлбэрилхы тушаалтадта партийна зэмэ тохогдоһон байгаа. Мүнөө трестдэ партийна һуралсалай хэшээлнүүд эмхи гуримтайгаар, урданайхиһаа холо һайнаар үнгэргэгдэдэг боложо байна. Тиихэдэ хүдэлмэришэдэй журам һайжаруулха хэмжээнүүд бэелүүлэгдэнэ. Трестын хүтэлбэрилэгшэд коллективүүдэйнгээ гэшүүдтэй саг үргэлжэ уулзадаг, тэдэнтэй хөөрэлдөө хэдэг болоо. Тобшолон хэлэбэл, энэ предприятийн партком политическэ-хүмүүжүүлгынгөө хүдэлмэриин дутуу дундануудые усадхаха талаар ехэ хүсэл оролдолго гаргажа захалаа. Мүнөө бэелүүлжэ байгаа бүхы хэмжээ ябуулгануудынь трестын бүхы ажал хэрэгүүдтэ нүлөө үзүүлжэ байна гэжэ тэмдэглэлтэй. Юуб гэхэдэ, тус коллектив СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жилэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр үгтахын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөндэ муу бэшэ үрэ дүнгүүдые туйлана гэжэ В. Л. Кургузов хэлээ.

Саашадань элидхэлшэ районно партийна организацийн хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха талаар шиидхэгдээгүй байһан асуудалнуудта тогтобо.

Удаань үгэ хэлэгшэд ажалшадые арюун зүб ябадалтайгаар, сэбэр сэхэ зантай байхаар хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриеэ ажажа, хайшан гэжэ һайжаруулха тухайгаа хөөрэбэд.

Трикотаж гадар хубсаһанай фабрикын директор А. Д. Тармаев, нарин сэмбын комбинадай профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ Л. П. Синицкий гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин аша үрэ нэн түрүүн ажалша коллективүүдһээ дулдыдадаг гэжэ онсо тэмдэглэһэн байна. Тиихэдээ нүхэр Синицкий иигэжэ тэмдэглэбэ:

— Коллективэй гэшүүн бүхэнине ажалдаа зэзн ёноор хандадаг болгохо гээшэ бидэнэй бэелүүлжэ байһан ниитэ хүдэлмэриин гол шухала зорилгонуудай нэгэн гэжэ тоолодог байнабди. Тиимэһээл манай комбинадай хүдэлмэришэд социалис мүрысөөнүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг юм. Бидэнэр мэргэжэлэй дүршэл шадабаринь конкурснуудые һүүлэй үедэ саг үргэлжэ үнгэргэдэг болонхойбди. Байгша ондо нимэ 3 конкурс үнгэргэгдөө, 250 гаран залуу нэхэгшэд, эзэгшэд, нооно илгагшад хабаадалсаһан байна. Р. Шолонова нэхэгшэдэй дунда шалгаржа, Бүхэроссийн конкурсдо эльгээгдээ һэн. Тэрэ Москва шадарай «Пролетарская» фабрикада үнгэргэдэһэн мүрысөөнэй дүнгөөр шангай хоёрдохи һуури эзэлжэ алдаршаа. Энэ ушар манай коллективтэ түрүү дүршэл шадабритайшуулай хүдэлдэг байһанай эли тодо гэршэ болоно. Мүн нимэ харалгануудта хабаадагшадай тоо олошоруулха, түрүүшүүлэй ажалай онол арганууде бусадай дунда улам дэлгэрүүлхэ гээшэ бидэнэй урда байһан шухала хэрэгүүдэй нэгэн болоно бшуу.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ мяха-консервын комбинадай парткомой секретарь В. Р. Булдаев, 35-дахи дунда һургуулиин багша Г. Ф. Дементьева, гэр барилгын комбинадай дархашуулай бригадир Н. С. Вяткин болон бусад хабаадалсаа.

Пленум зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаараа дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаһан байна.

Н. ФЕДОТОВ.

25 ЖЭЛДЭ—БАРИЛГАШАНААР

«Главбурятстрой» трестын барилга-хабсаралгын 8-дахи управленийн хоёрдохи участогай барилгашадай дунда үндэр бүтээсэтэ ажалаараа суурхаһан түрүүшүүл олон юм. Эдэнэр мүнөө Кабанскын районой Селенгинск тосхондо целлюлозо-картонно комбинадай хүдэлмэришэдэй байха гэрнүүдые барижа байнхай. Жэшээнь, Ажалай Улаан Тугай орденто Алина Петровна Капустинагай хүтэлбэрилдэг штукатурщигуудай бригадын гэшүүд 64 байратай ехэ гэрэй газаа талын хүдэлмэри дүүргэхэ дүтэлэнхэй.

—Намарай хагсуу хүйтэнэй болохоһоо урид энэ гэрэйнгээ газаа талын хүдэлмэри сүм дүүргээд, удаань гэрэйнгээ досоо талые богони болзорто дүүргэжэ, комбинадайнгаа ажалшадые шэнэ гэртэ түргэн саг сөо нүүлгэн, түбхинүүлхэ зорилготойбди,— гэжэ нүхэр Капустина хөөрэнэ.

Алина Петровна эндэхи барилга-хабсаралгын управленидэ хүдэлжэ эхилһээр тэбхэр хорин табан жэлэйнгээ ойе тэмдэглэлэн байна. Тиихэдэ хорёод жэлдэ штукатуршэрдэгшэдэй бригадые ударидажа ябана. Тэрэнэй бригадын олонхи гэшүүдэй дунда өөрынгөө ажалые һайн мэдэхэ, шадамар бэрхэ барилгашад олон юм. Тэдэнэй нэрые Светлана Александровна Васильева болоно. Тэрэ бригада дээрэ 1975 онһоо хойшо хүдэлхэ зуурта даалгаһан ямаршье ажалые эрхимшанартай аар дүүргэдэг байха юм. Мүн ажалай ветеран Галина Ивановна Дружинина өөрынгөө ажалай баяр дурдшэлдэ залуушуулые һургаһан хүмүүжүүлжэ байдаг туршлагатай. Тэдэнэй дунда хүндэтэй болонхой. Тэрэшэлэн бригадшад—һурган хүмүүжүүлэгшэ Л. Е. Турещева, В. П. Соболева, С. А. Васильева болон бусад барилгашан болоходоо ерэһэн залуушуулые ажалай онол аргатай саг үргэлжэ тренилсуулба.

Аха нүхэдэйнгөө һургаһан заабаряар ажалай арюун зан-да гараһан комсомол басагшад Таня Кусакина, Ирина Мосткина, Альфида Шашева гэгшэд халаан бүриннгөө даалгаһарие үлүүлэн дүүргэдэг болоһоор үнинэй.

М. СУТУРИН.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (баруун гараһаа) бригадир А. П. Капустина, О. А. Коркина, В. П. Соболева.

Авторай фото.

КОМСОМОЛОЙ АЖАБАИДАЛ

ГАБШАГАЙ ХЭРЭГЭЭРЭЭ ОМОГОРХОН...

Политическэ талаараа һайн бэлэдхэлтэй, эдэбхи үүсхэлтэй, хүдэлмэридөө үнэн сэхээр хандадаг, түрэл Эхэ орондоо гүн сэдьхэлһээ дуратай хүнүүдые хүмүүжүүлхэ гээшэ Ленинскэ комсомолой гол зорилго болоно. Манай Хориин районой комсомолшууд болон залуушуул партийн XXVI съездын болон ВЛКСМ-эй XIX съездын шийдхэбэринүүдые бэелүүлэн, ССР Союзай байгуулагдаһаар 60 жилэй алдарта ойе үйлэдбэриин эрхим бэлэгүүдтэйгээр уггахын түлэ эршэтэй шангаар ажаллажа байна.

Районой промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай, совхозуудай комсомолой эхин организацинууд түрүү үзэл бодолтой, ажалша бэрхэ, эдэбхи үүсхэлтэй залуушуулые һурган хүмүүжүүлхые оролдоно. «XI табан жилдэ — залуушуулай габшагай ажал, эдэбхи үүсхэлі» гэһэн уряа доро ажаллан, комсомолшууд болон залуушуулнай дааһан хэрэгтээ үнэн сэдьхэлһээ хандана, тэсэбтэ даабаринуудаа, абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар, үндэр бүтээсэтэйтэй, эрхим шанартайгаар дүүргэнэ.

Промышленна предприятинуудай комсомол-залуушуулай бригадануудай дундаһаа бүтээсэ ехэтэй ажалаараа суурхаһан коллективүүд олон юм. ВЛКСМ-эй XIX съездын делегат, залуу коммунист, комсомолой райкомой бюрогой гэшүүн Виктор Кащеевэй хүтэлбэрилдэг модо зөөдэг автомашинын экипаж тэдэнэй манлайда ябана. Һараһаа һара бүри түсэбтэ даабарияа тус коллектив 115—120 процентһээ бага бэшээр дүүргэнэ.

«Бурсельхозмонта ж к о м плект» нэгэдэлэй нүүдэл оньһожоруулагдамал дүрбэдэхи колоннын XXVI партсъездын нэрэмжэтэ комсомол-залуушуулай бригадын гэшүүд эрхим һайнаар ажаллаһараа олоной дунда мэдээжэ болонхой.

Мүн эдэбхи үүсхэлтэй, үндэр бүтээсэтэй, эрхим шанартай ажалаараа «Бурводстрой» управленийн нүүдэл оньһожоруулагдамал колоннын бетон бэлдэгшэ Виталий Зайцев, Дээдэ-Үдын леспромхозой модо зөөдэг автомашинын жолоошон, районно Советдэй депутат Юрий Раднаев, нүүдэл оньһожоруулагдамал дүрбэдэхи колоннын электро-гагнууршан Александр Зарубин, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинадай оёдолшон Цыремжид Цыдыпова болон бусад шалгарна.

Манай районой комсомолшууд болон залуушуул ороной Эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа бага бэшээр оруулна. Энэ жилэй түсэб болон уялгануудые дүүргэхын тула ажалай вахтада жагсанхай, эршэ түгсөөр хүдэлжэ байна. Совхозуудта комсомол-залуушуулай 19 коллективүүд байгуулагданхай. Тэдэнэй 15-ниинь хонин ажал дээрэ хүдэлнэ. Үнгэрэгшэ ажахын жилэй хүдэлмэринн дүнгөөр Анаагай совхозой ахалагша хонишон, комсомолой гэшүүн Дамба Чимитовэй, Хорин совхозой Семён Семеновой болон бусадай толгойлдог коллективүүд шалгарһан, түрүү һуурида гараһан байна. Дамба Чимитовэй даадаг бригадын гэшүүдтэ Буряадай АССР-эй Верховно Советэй депутат, Ленинэй орденто Карп Манхаевич Тангановай нэрэмжэтэ дамжуулгын заншалта шан, ВЛКСМ-эй обкомой Хүндэлэлэй грамота барюулагдаһан байха юм.

Хоёрдохи һуури эзэлһэн Семён Семёнов ВЛКСМ-эй обкомой маттаалай грамотаар, үнэтэ бэлэгээр шагнагдаа, «XI табан жилэй залуу гвардеец» гэһэн ВЛКСМ-эй ЦК-гай хоёрдохи шатын тэмдэгтэ хүртөө. Энэ нүхэрнай түрэһэн эхэ, эсэгынгээ зүргөөр алхалан, районойнгоо залуушуулай түрүү зэргэдэ ябагшадай тоодо ороно. Тэрэнэй эхэ Намжилма Ламхановна Тогмитова наһан соогоо хонишоноор хүдэлһэн, түрэл баян Буряад орон соогоо суутай болоһон хүн гэзшэ ааб даа.

Дүрбэн жилэй саада тээ ВЛКСМ-эй Хориин райкомой бюро Социалис Ажалай Герой Намжилма Ламхановна Тогмитовагай нэрэмжэтэ шан бии болгохо гэһэн шиидхэбэри баталан абаа бэлэй. Энэ удаа тэрэ шандань Хориин совхозой ахалагша хонишон, комсомолой гэшүүн Анна Гажитова хүртэбэ. Мүн тэрэ малшан «XI табан жилэй залуу гвардеец» гэһэн ВЛКСМ-эй ЦК-гай хоёрдохи шатын тэмдэгээр шагнагдаа.

Хүрбын, Дээдэ-Тайлсын, Үдын болон Хасууртайн совхозуудай һуурин фермэнүүд дээрэ комсомол-залуушуулай коллективүүд эмхидхэгдэнхэй юм. Тэдэнэй дундаһаа август һарын 29-нэй мэдээгээр гүрэндэ һу тушааха жилэй түсэб дүүргэһэн Үдын совхозой Баруун-Хасууртайн МТФ-гэй коллектив шалгаран, нэгэтэ бэшэ магтаалда хүртэһэн байха.

Һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй түрүү эзэргэдэ арадай депутадууд Маргарита Базарова (Үдын совхоз), Мария Фишук (Хасууртайн совхоз), Галина Матыгулина (Дээдэ-Тайлсын совхоз), Хориин совхозой малшан Зоригто Жамбалов болон бусад ябана.

Энэ жилэй таряа хуряалга дээрэ хүдэлжэ байһан комбайнернуудай олонхинь комсомолой гэшүүд юм. Тэдэнэй дундаһаа Анаагай совхозой залуу механизаторнууд Доржо Аюровые, Павел Снетковые, Хүрбэнөө Сергей Будаевые, Юрий Рачинскиие магтан нэрлэмээр. Тэдэнэр үдэр бүхэндэ даабарияа үлүүлэн дүүргэжэ шадана. Тэдэнэй амжалтата ажал тухай «дайшалхы» болон «сахилгаан» хуудаһанууд дээрэ бэшэгдэнэн, нютагай радиогоор нинтэдэ дамжуулан дуулгагдаһан, тэдэнэй хүндэдэ Ажалай алдар солын улаан тугууд үргэдэнэн байха.

Мүнөө һургуулида һуража ябаһан үхибүүд ажалаймнай ерээдүйн найдамтай халаан гээшэ ааб даа. Эгээл тиимэһээ ажалай болон амаралтын лагерьнуудые эмхидхэхэ хэрэгтэ горитойхон анхарал хандуулнабди. Районоймнай ажахынуудта 10 тиимэ лагерьнууд байгуулагдаһан юм. Тэндэ, зунай амаралтын үедэ, дунда һургуулинуудай ахалагша классуудай һурагшад хадаа багшанарайнгаа, баян дүй дүршэлтэй хонишодой ахүтэлбэри доро хурьгадые адуулаа, хонишоной орёо мэргэжэлтэй танилсаа.

Манай районой комсомолшууд болон залуушуул амжалтатай һайнаар хүдэлжэ, Эдеэ хоолой программые бэелүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулжа байна.

С. НАМЖИЛОН,
ВЛКСМ-эй Хориин райкомой секретарь.

ШУХАЛА АСУУДАЛНУУД ЗҮБШЭГДЭБЭ

ХЭРЭН. Эндэ һаяхан Түнхэнэй районой ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, ахамад мэргэжэлтэдэй, парткомуудай секретарьнарай, нютагай промышленна предприятинуудай болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилхы тушаалтанай, сельскэ сомоной Советүүдэй түрүүлэгшэнэрэй зүблөөн болобо. Зүблөөн дээрэ капитальна барилгын байдал ба тэрэние һайжаруулха хэмжээнүүд тухай, ургаса хуряалгын болон малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлгын ябаса тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэнэн байна.

«Межколхозстрой» нэгэдэлэй оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннын заһабарилга-барилгын участогай коллективүүд мүнгэ зөөриеэ гүйсэд хэрэглэжэ, байгша оной юһэн һарынгаа түсэб дүүргэжэ шадаа. Гэбэшье, юрэнхы дээрэз район дотор ябуулагдажа байһан капитальна барилгын хүдэлмэридэ горитой дутуу дундануудые бии гэжэ элидхэлшэ КПСС-эй райкомой секретарь А. П. Цымбалюк мэдэрбэ.

Энэ элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ «Межколхозстрой» нэгэдэлэй ПМК-гай начальник В. Д. Серебренников, РСУ-гай начальник Б. Б. Бандеев, «Сибиряк» колхозой түрүүлэгшэ Ю. П. Седов, Саяанай совхозой директор В. Р. Сыденов, «Восточные Саяны» колхозой түрүүлэгшэ В. С. Холхоев, «Бурводстрой» управленийн ПМК-гай начальник А. Е. Карамаджян, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ С. Л. Полхонов, республикын «Межколхозстрой» нэгэдэлэй директор Э. О. Алексеев, «Бурятсельхозмонтаж» нэгэдэлэй начальник В. М. Нестеров, «Бурводстрой» управленийн начальник А. В. Смолин, Буряадай АССР-эй һүнэй промышленностийн нэгэдэлэй генеральна директорэй орлогшо Б. Ф. Главатских, КПСС-эй Түнхэнэй райкомой нэгэдэхи секретарь В. Д. Таханов гэгшэд хабаадалсаа.

КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүн, республикын Министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшэ В. Б. Саганов энэ зүблөөндэ хабаадалсажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлэбэ.

Райсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. А. Чукреев хоёрдохи асуудалаар мэдээсэл хэ. Ургаса хуряаха, малай үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ хүдэлмэринүүдэй унжагайруулагдажа байһан тухай, мал болон газар таряалангай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха түсэбэй хэр дүүргэгдэжэ байһан тухай тэрэ хөөрэбэ.

В. ТУЛАЕВ,
манай корр.

ҮБҺЭНЭЙ ЕХЭДЭ—ҮБЭЛҺӨӨ АЙЛТАГҮЙ

ФЕРМЭ БҮХЭНДЭ ЭЛБЭГ, ҺАЙН ТЭЖЭЭЛ

Алтан шаргал ута намар боложо, үргэн ехэ Яруунын олон тоото колхоз, совхозуудай ажалшад ургуулһан үбһэ ногоогоо, таряа талхаяа, хухэ ногоон һолоомо, сенаж, силос, витаминтай үбһэнэй гурил гэхэ мэтэ элдэб янзын тэжээл урда урдынхиһаа элбэг дэлбэгээр бэлэдхэжэ дүүргэнтэжэ байна.

Тэжээл элбэг байбал, мал тарган. тобироор ондо орохоһоо гадна, ашаг шэмээ татадагүй, хэрин нэмээдэг гээшэ ааб даа.

— Тиимэһээ эндэхи Нарһатын совхозойхид арбан нэгэдэхи табан жилэй хоёрдохи жилдэ, партийн Центральна Комитедэй майн (1982 он) Пленум дээрэ баталан абтаһан Эдеэ хоолой программые хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ талаар бүгэдэ арадай һайхан үүсхэлые дэмжэн, ниитынгээ магда үбэлэй үедэ бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ абаа, — гээд совхозой директор Владимир Семёнович Жеребцов, бидэнтэй уулзахадаа, онсо тэмдэглээ һэн.

Теэд эдэ хүдэлмэри миин еөрөө бүтэнэ, бии болоногэй. Нютагай хүн зоной хүсэл оролдолгоор, совхозой дирекциин, партийна, профсоюзай болон комсомолой организацинуудай эдэбхитэдэй зүбөөр табиһан эмхидхэлэй хүдэлмэриин аша туһаар түйлагдана гэжэ тэмдэглэе. Жэшэнь, хӭрын үбһэ өхэр хуряажа абаха талаар Владимир Найданович Раднаевай звено нилээд хубитаяа оруулаа. Энэ звено 10 хүнһөө бүридхэгдөө һэн. Тэдэнэр элдэб нютаг, һууринуудай, саб-шалангуудаар зөөжэ ябаад, 6400 центнер үбһэ һүрилбэ. В. Н. Раднаев — коммунист. Ажал хэрэгтээ үнэн шударгыгаар хандадаг хүн. Тэрэ жэл бүри үбһэшэдэй звено хүтэлбэрилжэ, дүй дүршэлтэй болонхой. В .Н. Раднаев звенодоо агитатораар томилогдоһон байна. Владимир Найданович сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө һонин юумэ дуулгаха, урма сэдьхэлыень бадаруулха гэжэ оролдодог юм. Тиимэһээ нүхэдтөө хүндэтэй, үгэзэ дуулгажа шададаг звеное даагша болоно.

Бадма-Доржо Базарович Жанчиповай звено Түрхэлдэ тэжээл бэлэдхэбэ. Эдэнэр мүн лэ 10 хүнһөө бүридөө бэлэй. Звеногой гэшүүд 3500 центнер үбһэ абаха түсэбтэй һэн. Тэрээнэз нилээд ехэзр үлүүлжэ, 5300 центнер үбһэ соможо, совхоздоо тушаагаад, мүнөө ногоон һолоомоёо хуряажа ябанад. Б-Д. Б. Жанчипов мүн лэ дүй дүршэл ехэтэй хүтэлбэрилэгшэ.

—Энэ жилдэ 3 пенсионернүүдһээ бүридэһэн гар хажууршадай звено нилээд ехэ юумэ хээ,— гээд совхозой парткомой секретарь Григорий Дондокович Цыдыпов хөөрэнэ.— Эдэ хэд бэ гэхэдэ, үнинэй коммунистнар Марханай Бадмаевич Цыдыпов, Даши Буневич Бунеев, Содном Цыжипович Цыжибон гэгшэд болоно.

Марханай Бадмаевич Цыдыпов Нарһатын совхозой эмхидхэгдэһэнһээ хойшо директорэй орлогшоор үни удаан хүдэлһэн юм. Мүнөө амаралтада гарабашье миин байдаггүй, совхоздоо ходо туһалжа, ели болохо ажал хэһэн зандаа. Тиихэдэ Даши Буневич Бунеев мүн лэ энэ совхоздо наһаараа хүдэлһэн хүн гээшэ. Тэрэ хэһэн ажалдаа үнэн сэхээр, шударгыгаар хандажа, нютаг зондоо хүндэтэй болонхой.

Энэнэр үбһэ хуряалгын эхилһэнһээ хойшо гар хажуураар сабшажа, 300 шахуу центнер үбһэ абажа совхоздоо тушаагаа. Үбгэд ехэ һайнаар хүдэлжэ совхозой дирекциин, партийна организацийн зүгһөө һайшаал, маттаалда хүртее.

Коммунист Дулгаржап Цыбенович Доржиев түрүүтэй морин, гар хажууршадай 10 хүнһөө бүридэһэн звеногой ажал хүдэлмэрие тэмдэглээ. Үбһэшэд 1500 центнер үбһэ хуряаха гэһэн түсэбөө сүм дүүргэбэ. Тэдэнэрэй хуряаһан 1500 центнер үбһэ совхоз тушаажа абаа.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын үедэ Нарһатын районно Соёлой байшангай агитбригада звенонуудаар гоё һайхан концерт харуулһан байна. Гадна совхозой мэргэжэлтэд, агитатор болон политинформаторнууд механизаторнууд болон үбһэшэдтэ ошожо, социалис мүрысөөнэй дүн согсолжо, тэдэнэрэй һонирхолтой асуудалаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг байгаа. Мүнөө таряашадта, ногоон һолоомо хадагшадта айлшална.

Энэ жилдэ СССР-эй Эдеэ хоолой программые бодотоор бэелүүлхын тула үбһэ тэжээл ехэзр бэлэдхэжэ, ниитынгээ малые тобир тарганаар ондо оруулжа, олошоруулжа, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ анхарал эртээнһээ хандуулагдана. Тиимэһээ энэ асуудалаар олон хөөрэлдөөн болодог һэн. Ногоон һолоомо хуряагшадта, силос, сенаж дарагшадта, витаминтай ногооной гурил бэлэдхэгшэдтэ библиотекарьнүүд ошоходоо, уран зохёолой номуудһаа гадна, тусхай асуудалаар брошюра, статьянуудые абаашанад. Соёлой хүдэлмэрилэгшэд концертынгээ программада һонин зохёолһоо хэһэгүүдые болон шүлэгүүдые үншажа, хатар, дуунуудые гүйсэдхэдэг байба.

Совхозой партийна организаци тэжээл бэлэдхэгшэдэй таряашадай дунда үзэл-сурталай болон ойлгуулажмжын хүдэлмэри эдэбхижүүлхын тула нилээд анхарал хандуулна. Тиихэдэ газетэ болон журнал. Эахиха хүдэлмэри эдэбхитэйгээр эмхидхэжэ байнхай. Совхозой хүдэлмэришэдэй дундаһаа 30 гаран хүн «Буряад Үнэн» газетэдэ захил хэз.

Энэ бүхы хүдэлмэри хүн зоной ажалые урагшатай, эрмэлзэл хүсэтэй болгохоһоо, сэдьхэл ухааень баяжуулхаһаа гадна, ажал хүдэлмэридее шэнэ амжалта туйлахадань нэлеөлнэ.

Мүнөө эндэ тэжээл бэлэлгын хүдэлмэри үргэлжэлнэ. Совхозой хүдэлмэришэд нэгэ жилэй ногоо гэхэ гу, ногоо зелёнкоёо хуряажа байна. Эдэ удэрнүүдтэ 3.680 центнер ногоон һолоомо абтаба. Тиихэдэ 5.129 тонно силос дүүргадаа. Силостэ орохо ногоо набша намаа бүхы дэрэ 6.048 тонно бэлэдхэгдэбэ. Тэ сэбөө дүүргэтэрнь үшөө 60 гаран тонно үлөө. Механизмнууд витаминтай ногооной гурил татаха даалгаврые үлүүлһэн байна. Дүн хамаг нимэ тэжээл 363 тоннодо хүрэгдөө. Бүхы түхэлэй үбһэ ногоон 22.847 центнерынь хэзрын ногоон болоно, 5.867 центнерынь олон жилэй ногоон.

Шииг нойто ороогүй сагай байдалые зүбөөр хэрэглэжэ, совхозой ажалшад тарямай һолоомо, зелёнко гэхэ мэтэ ургамалнуудаа бүлтыень сулуулжа абахые хүсэнэд. Тиигэбэл үбэлэй үедэ ниитын малай ашаг шэмые дэмжүүлхэ, һайнаар ондо оруулха арга боломжо олдоно байна.

Совхозой дирекци, партийна организаци эмхидхэлэй хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулжа, хүн зоной бүхы хүсэ оролдолые, энэ хэрэгтэ зүсүүлнэд.

Д. ГАРМАЕВ.

АЖАЛАЙ БААТАРШАЛГЫН ЗАМ

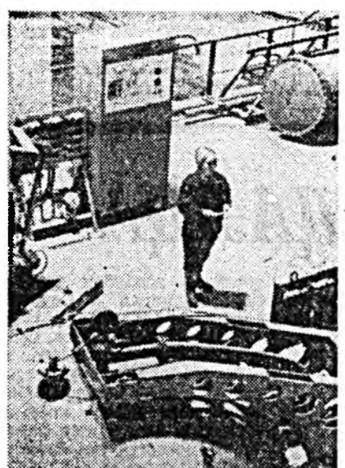

КАЗАХАЙ ССР. Лениногорскын полиметаллическа комбинадта түүхэй эд болбосоруулха шэнэ технологиэр ашаглалгада үгтөө. Энээнэй ашаар ашагта малтамалһан цинк тон һайнаар илгагдаһаа гадна, электрын эльшэ, түлшэ эрид хэмгадаха арга олдоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ цехэй нэгэ участок дээрэ.

ТАСС-ай фотохроника.

ГОРКОМ—МҮРЫСӨӨНЭЙ ШТАБ

Тындэдэ «Центробамстрой» трестын бригадануудые 200 мянган боти номой библиотекын байшангые хабсаргажа дүүргэбэ. Харин гурбан һарын саада тээ энэ объектын барилга хараалагдаһан графигһаа горитойгоор гэзгдэжэ ябаа. Тиимэһээ социалис мүрысөө эмхидхэхэ городской штаб нимэ байдалай шалтагаануудые элиргүүлжэ, хэрэг байдалые заһаха талаар ехэ хүдэлмэри хэхэ зэргэтэй болоо.

Коллективүүдэй хоорондоо холбоогүйгөөр хүдэлдэг байһаниинь гол шалтагаануудай нэгэниинь байгаа. КПСС-эй горком саг зуурын партийна бүлэгүүдые эмхидхэхые трестын парткомдо дурадхаа һэн. Тэдэнь смежнигүүдэй хүсэлэл оролдолгонуудые нэгэдүүлжэ шадаа. Барилга дээрэ ажалай бүтээсэ түсэбөөр хараалагдаһанһаа 30 шахуу процентээр дээшэлээ һэн. Тиигэжэ богонихон болзорто энэ дутагдалые усадхаха арга олдоо.

—Мүрысөө эмхидхэхэ городской штаб хадаа түмэр замай Түбэй участок дээрэ саг үргэлжэ хүдэлдэг зургаан болоно, — гэжэ партийн Тындинскэ горкомой нэгэдэхи секретарь Ю. Есаулков хэлэнэ. — Партийна, совет болон ажахын зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд мүрысөөнэй ябасые хинан шалгажа байдаг. Тэдэнэр барилгые түргэдхэхэ талаар хэрэглэгдэгүй нөөсөнүүдые оложо, хэрэг байдалые һайжаруулгада туһа нэмэри хэдэг юм.

Жэшээнь, штабай дурадхалаар «Тында-Транссстрой» трестын коллектив абаһан уялгануудаа шэнээр хаража үзөөд, пассажирска поезднуудые Хани станци хүрэтэр ябуулдаг болгохо гэжэ шиидхэһэн юм. Харин түрүүндээ нимэ поезднуud Олекмэ станци хүрэтэр ябаха ёнотой байгаа. Тиигэжэ саг зуурын автомобилин харгыгаар вахтова бригадануудые зөөлгэ 60 шахуу километрээр хороогдоо юм. «Хүдэлмэришэдэй эстафетын» гуримаар смежнигүүдэй дунда мүрысөөн эмхидхэгдэнхэй. Нолбрийн долоон болотор түрүүшын пассажирска поездые Хани станци хүрэтэр ябуулхаар хараалагданхай. Мүрысөөс саг үргэлжэ хүтэлбэрилдэг байһанайнь ашаар БАМ-ай Түбэй участогай барилгын коллективүүд түсэбөөр хараалагдаһанһаа хэдэн зуугаад мянган түхэригөөр ехэ капитальна һомололго ашаглаха аргатай болоо.

Тындэ,
БАМ-ай Түбэй участок.

ТҮМЭР ЗАМ ШАДАРАЙ БАХЧЕВА УРГАМАЛНУУД

«Коболдинско» гэжэ нэрэтэй арбузуудые нэгэшье справочнигта гү, али каталогто олохогүйт. Харин нимэ арбузуудай бии байһые түмэр замтай зэргэлээд оршодог Коболдо тосхоной худөө ажахын выставкые хараһан БАМ-ай Түбэй участогай барилгашан бүхэн баталха байха.

Худөө ажахын элдэб ургамалнуудые тарижа ургуулха талаар туршалгануud эндэ хэдэн жэл соо хэгдэнэ. Жэшээнь, Вавиловай нэрэмжэтэ ургамалай ажахын бүхэсоюзна эрдэм шэнжэлгын институтдай Зейскэ пункт 2 мянга гаран ургамал туршажа үзөө. Тэдэнэй олониень нютагай эрхэ байдалда тарижа ургуулхаар дурадхагданхай.

Эрдэм ухаанай түйлалтануудые хэрэглэхэ зуураа, тусхай мэргэжэлгүй селекционернүүдшье сэбдэг хүйтэн газарта малина, үхэр нюдэ, олон зүйлэй сэсэгүүдые амжалтатайгаар ургуулна. Гэбэшье пенсионер А. Пузанков Коболдо тосхоной хүн зониие бултыень гайхуулба. Тэрэнэй тариһан арбуз болон дыни түрүүшынгээ жэлдэ ургаса үгөө бшуу. Тэрэнэй дүй дүршэлөөр эрдэмтэд һонирхоно. Байн байтараа сэбдэг хүйтэн газарта бахчева ургамалнуудые тариха гээшэ юрын үзэгдэл боложо магад гэжэ тэдэнэр тоолоно.

Коболдо,
Амарай область.

СЭБДЭГ ХҮЙТЭН ГАЗАРЫЕ АШАГЛАНА

Ургал, Чегдомын, Солони болон БАМ-ай Зүүн участогай түмэр зам шадарай бэшэшье һуурин тосхонуудай оршондохи сэбдэг хүйтэн газарта гидрогеологическа болон инженерно-геологическа схэ буулгабари хэгдэбэ.

Худөө ажахыда хэрэглэгдэмээр хүрьһэ гансал олохо бэшэ, мүн тэрэниие бодомжотой зүбөөр хэрэглэхэ бодото заабаринуудые үгэхэ зорилгоор тайгын энэ нютагта нимэ хүдэлмэри түрүүшынхээ үнгэргэгдэһэн байна гэжэ Хабаровска геологическа шэнжэлгын экспедицийн Солонийска партийн хүтэлбэрилэгшэ А. Иволгин ТАСС-ай корреспондентдэ хэлэһэн байна. Мелиоративна шэнжэлгэнүүдые хэхын тула газар үрэмдэхэ, газарай хүрьһэ

СССР 60

ШЭТЫН ОБЛАСТИИН ЭКОНОМИКЫН БОЛОН СОЁЛОЙ ТООСООТО ХАРАЛГА

...ЖАЛЫШЬ ХҮГЖЭЛТЭ

...ГУЖАДЭР Шэтын областиин ...арадай ажахын туйлалта...ые харуулhан выставкэ ...ный орденто оперо болон ...радай академическэ театрай ...ь соо нээгдэбэ. Выставкые ...згдэ зорюулhан баяр ёно...ой митингые КПСС-эй ...ан-Удын горкомой нэгэдэ... секретарь А. М. Беляков ...ко, оролто үгэ хэлэбэ. ...ань КПСС-эй Шэтын обко... секретарь В. Н. Ушаковто ...ө үгтөө.

...Мүнөөдэр Буряадай рес...ликын газар дээрэ буугаад ...ан бидэ — шэтынхид ехэ ...ордой байнабди. Бидэниие ...публикын хүтэлбэрилэгшэд, ...лша түмэн хани халуунаар ...ө. Уран зохёолшоднай уул...гнуудые үнгэргэбэ. Уран ...ишадаймнай выставкэ нээг... Мүн манай областиин түр...гшэд хүдөө нютагуудта ...ад байна. Мүнөө ...дынгөө туйлалтануудые ...ирта харуулха гэжэ ...мышленностиин, хүдөө ажа... амжалтын дээжэпээ, мүн ...ө болбосоролой алхамуу... харуулhан зүйлнүүдые ...hан байнабди, — гээд, нү... Ушаков выставкын лен... зайшалба. — Хүндэтэ нү... Манай выставкые хара...гдай үринаб...

...Харгаша багатайгаар, эрхим ...арай продукци гаргаха» ...н үрэа доро социалис мү...ний дүлэн соробхилжо, ...р хүршэнэрэй экономикын ...ан соёл болбосоролой хүг...ийдэ горитойхон эршэ ...удлег байна.

...982 ондо Шэтын областиин ...мышленностиин бүтээhэн ...үйл үрэнэй Шанарай тэм... хүртөө. Промышленнос... продукциин зүилнүүдые ...ахадаа, хүршэнэрнай ялала ...ымтэйгээр ажаллаа, бага ...ашатайгаар, ехэ продукци ...н шанартаигаар бүтээхэ гэ... ...ролдоhон байна гэжэ ойл...доно. Арhан хубсаhа бү... фабрика эхэнэрнүүдэй ...н эрэшүүлэй үмдэхэ оодон ...ан ута дэгэлнүүдые дахаа...ые, гадарлаhан арhан ...онуудые бүтээдэг байна. ...ын камвольно-сэмбын ком...дай нэхэhэн «Кенон», «Тын... «Байлей», «Дарасун» ...льник» болон бусад нэрэ... ...буд, сэмбэ имагтал область ...ого бэшэ, мүн холын нютаг...ашье суурханхай. Шэтын ...стиин нютагай нэрээр нэр...hэн бүдүүд хилын саа...ые эльгээгдэдэг. Юрэнхы ...рэнь хэлэбэл, промышлен...стиин предприятинууд 1,5 ...миард түхэригэй эд бараа ...эдэг байна.

...Шэтын областиин хүдөө ажа...ые нилээн ехэ амжалта ...аhан. Хүдөө ажахын ам...ануудые харуулhан стен...ой ойро хүн зон олоор суг...ра. Алтан Одониие, Лени...й хоёр болон бүсад орден, ...дальнуудые, социалис мү...өндэ илагшын олон тоо...тидэгүүдые үбсүүндээ ала...hан нэгэ хүндэ дүтэлжэ ...ылсабабди. Тэрэмнай Шэ... областиин Оловяннинска ...ойной Ильичэй нэрэмжэтэ ...олозой түрүү хонишон, Со...алис Ажалай Герой Бадма ...еренович Данзанов байба.

Манай асуудалда харюусахадаа, тэрэ иигэжэ хөөрэбэ:

—Манай район юрэнхыдөө хони олоор үсхэбэрилдэг юм даа. Би гэр бүлөөрөө 600-гаад эхэ хонидые харадагби. 35 жэлдэ хони харанабди. Мүнөө жэлдэ 100 эхэ хонин бүриhөө 140-өөд хурьган абтаа, хонин бүриhөө 6 килограмм 400 грамм нооhон хайшалагдаа гээшэ ха. Хэды үхибүүдэйбта гэжэ hонирхоно гүт? Үхибүүд олон даа— 8 үритэйб. Дүрбэнинь — хубүүн, дүрбэнинь —басагад. Энэ мүнөө би танай республикада ерэзд, энэ гоё театрайтнай ордон соо байхадаа, намда ехэ hайн байна. Hүхэднишье иимэл hаналтай байhан байха. Иимэл даа...

Шэтын областиин хүдөө ажахые түлөөлhэн ажалай баатартай хөөрэлдэхэдөө, досоо олон бодол түрөө hэн. Юуб гэхэдэ, иимэл хүнүүдэй ашаар Шэтын областииншье, манай республикыншье материальна баялиг арьбажана, хүгжэнэ ха юм.

Хүршэнэрэймнай соёл болбосоролдо хүгжэлтын горитойхон алхам хэгдэнхэй гэжэ выставкын ёстендүүд харуулна. Область дотор 1663 библиотекэ тоологдоно. Номойнь hан 157 миллион экземпляр байна. 995500 уншагшад номой энэ ехэ баялигhаад эрдэм бэлиг хүртэнэ. Арадай гэгээрэлдэ мүн ле туйлалта бии. Областиин 76 багша Ленинэй орденоор, табан хүн Октябриин Революциин, 319-ниинь Ажалай Улаан Тугай болон «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденуудтай. Тиихэдэ РСФСР-эй hургуулиин габьяата багшын нэрэ солодо 219 хүн хүртэhэн байна. Залуу ажалша хүн бүхэндэ дунда эрдэм олгохо ябуулга ехэ урагшатай. 1981—1982 онуудай hуралсалай жилдэ элдэб түхэлэй hургуулинуудта 26,5 мянган хүн hуража, 61 мянган залуу ажалшад дунда эрдэмэй аттестат абаhан байна бшуу.

Юрэдөө, арадай ажахын алишье hалбарида ехэ амжалта туйлагдаhан байна гэжэ уржадэр нээгдэhэн выставкэ эли тодоор гэршэлбэ. Хүршэнэрэйнгөө ажалай урагшатай ябаhанда баясаҗ, саашадаа бүри ехэ амжалта туйлахыень үреэхэ дурен хүрэнэ.

Ц. ДОНДОГОЙ.

Тоосоото хараалгада хабаадалсаhан хүрэшэнэрэймнай уран зохёолшодой түлөөлэгшэдтэй манай республикын Уран зохёолшодой холбоондо уулзалга болобо.

Уулзалгые Буряадай АССР-эй Уран зохёолшодой холбооной түрүүлэгшын орлогшо поэт Ч-Р. Н. Намжилов баярай сролто үгөөр нээжэ, РСФСР-эй уран зохёолшодой холбооной Шэтын отделениин харюусалгата секретарь нүхэр Е. А. Куренной гэгшэдэ үгэ үгэбэ. Хэдэн повестьнуудые, мүн роман бэшэжэ мэдэжэ болоhон уран зохёолшо Евгений Куренной Байгалай үмэнэхи, нэгэ хизаар дайдада ажаhуугаа хүршэ буряад арадые халуунаар амаршалан, дэлгэрэнгы үгэ хэлээ. Тиихэдээ хэр үгhаа хойшо хүршэ зохёолой талаар харилсан ажалладаг тухай, Агын литературна нэгэдэлэй ажал хэрэгүүд тухай hонирхолтойгоор мэдээсэбэ.

— Округаймнай уран зохёолой нэгэдэлhээ СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной найман гэшүүд урган гараа. Мүнөө Москвагай М. Горькиин нэрэмжэтэ Литературна институдта залуу поэдүүд Бата-Жаргал Гармажапов, Баатар Шагдаров гэгшэд hураажа байна. Манай нэгэдэлэй зохёолшодой гар бэшэгүүд үе-үе болоод лэ Улаан-Удэдэ, Шэтэдэ зүбшэн хэлсэгдэдэг, тиигэжэ аха нүхэдэй зүбшэл заабари үгтэжэ, ехэ туhа хэгдэжэ байдаг, — гэжэ Арсалан Жамбалон тэмдэглээ.

— Шэтын уран зохёолшодой эмхи байгуулагдаhаар 30 жэлэйнгээ ойе 1979 ондо тэмдэглээ hэн. Тэрэ хадаа А. А. Фадеевэй дурадхалаар А. Т. Твардовскиин оролдолгоор байгуулагдаhан юм. Шэтэhээ гаража Совет орон соогоо мэдэжэ болоhон элитэ уран зохёолшод олон юм, — гэжэ уулзалгын түгэсхэлдэ үгэ хэлэhэн нүхэр Е. А. Куренной тэмдэглэбэ.

Энэ уулзалга дээрэ поэт Михаил Вишняков Дондок Улзытуевай дурасхаалда зохриулжа Алексей Бадаевай бэшэhэн шүлэгые өөрынгөө оршуулгаар уншажа, халуун альга ташалгаар үдэшэгдөө.

Сугларагшадай үмэнэhөө айлшадтаа амжалтануудые, hайн hайханиие хүсэжэ уран зохёолшо Цыденжап Жимбиев, хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй доктор А. И. Уланов, буряадай литературна музейн научна хүдэлмэрилэгшэ М. М. Мадаев гэгшэд үгэ хэлээ.

Удаань Шэтэhээ ерэhэн уран зохёолшод Д. Банзаровай нэрэмжэтэ Буряадай багшанарай институдай багшанар болон студентнэртэй уулзаhан байна.

* * *

Удэрэй 12 сагта Буряадай АССР-эй Уран зураашедэй холбоондо Шэтын уран зураашадтай уулзалга эмхидхэгдээ. Уулзалгые республикын Уран зураашадай холбооной правлениин түрүүлэгшэ РСФСР-эй арадай уран зураааша Д-Н. Дугаров нээжэ РСФСР-эй Уран зураашадай холбооной Шэтын эмхиин харюусалгата секретарь В. И. Форовто үгэ үгэбэ. Нүхэр Форов сугларагшадые суг. зохёолой талаар харилсан ажалладаг тухай, Агын литературна нэгэдэлэй ажал хэрэгүүд тухай hонирхолтойгоор мэдээсэбэ.

— Округаймнай уран зохёолой нэгэдэлhээ СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной найман гэшүүд урган гараа. Мүнөө Москвагай М. Горькиин нэрэмжэтэ Литературна институдта залуу поэдүүд Бата-Жаргал Гармажапов, Баатар Шагдаров гэгшэд hураажа байна. Манай нэгэдэлэй зохёолшодой гар бэшэгүүд үе-үе болоод лэ Улаан-Удэдэ, Шэтэдэ зүбшэн хэлсэгдэдэг, тиигэжэ аха нүхэдэй зүбшэл заабари үгтэжэ, ехэ туhа хэгдэжэ байдаг, — гэжэ Арсалан Жамбалон тэмдэглээ.

— Шэтын уран зохёолшодой эмхи байгуулагдаhаар 30 жэлэйнгээ ойе 1979 ондо тэмдэглээ hэн. Тэрэ хадаа А. А. Фадеевэй дурадхалаар А. Т. Твардовскиин оролдолгоор байгуулагдаhан юм. Шэтэhээ гаража Совет орон соогоо мэдэжэ болоhон элитэ уран зохёолшод олон юм, — гэжэ уулзалгын түгэсхэлдэ үгэ хэлэhэн нүхэр Е. А. Куренной тэмдэглэбэ.

Энэ уулзалга дээрэ поэт Михаил Вишняков Дондок Улзытуевай дурасхаалда зохриулжа Алексей Бадаевай бэшэhэн шүлэгые өөрынгөө оршуулгаар уншажа, халуун альга ташалгаар үдэшэгдөө.

Сугларагшадай үмэнэhөө айлшадтаа амжалтануудые, hайн hайханиие хүсэжэ уран зохёолшо Цыденжап Жимбиев, хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй доктор А. И. Уланов, буряадай

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ЖАСАДА

Дэлхэй дээрэ буу зэбсэгүүдые хуряаха гэһэн үраалтай хүдэлөөнэй долоон хоног орон доторнай байгша оной октябрин 24-һөө 31 болотор үнгэргэдэхэнь. Энэ долоон хоногой туршада эб найрамдалай талые баримталагшад — хүдэлмэришэд, таряашад болон алба хаагшад ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXXVII сессидэ эльгээгдэхэ Хандалгада гараа табиха юм. Нимэ политическэехэ удха шанартай шухала хэмжээ ябуулгые үгтуулан, республикымнай эрхэтэд эб найрамдалай совет жасада мүнгэ зөөрн дамжуулгаяа бүри эдэбхижүүлбэ.

«Партнин зэргэдэ 50 жэл» гэһэн тэмдэгээр ыагнагдаһан ажалай, дайнай ветеран Максим Сергеевич Богадаев һая эб найрамдал хамгаалха талаар республиканска комиссинн түлөөлэгшэдтэй уулзаха дуратай байһанаа мэдүүлээ һэн М. С. Богадаев ажабайдалай үргэн зам гаталһан, 78 наһатай хүн юм. Хорёол онуудта комсомолой зэргэдэ жагсажа. Буряад орондо Совет засаг тогтоолгодо эдэбхитэй хабаадалсаһан. Партизан отрядуудай зэргэдэ дайлалдажа, дүлэтэ жэлнүүдэй амисхалые бэе дээрээ бодотоор мэдэрээ һэн. Партийна һуралсалай тусхай курсануудые дүүргэһэн юм.

Эсэгэ ороное хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ сэрэгшэн Богадаев Суворовой Кутузовай орденто 137-дохи Горьковско Бобруевска дивизиин бүридэлдэ дайшалхы замаа гаталһан намтартай. Фашис булимтарагшадые бута сохилгодо габьяа гаргаһанай түлөө дайшалхы Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан. Дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ М. С. Богадаев түрэл республикадаа хүтэлбэрилхы тушаалнуудта удаан саг соо хүдэлһэн байна.

М. С. Богадаевай эб найрамдалай совет жасада мүнгэ дамжуулхадань, КПСС-эй Железнодорожно райкомой таһагые даагшын орлогшо А. И. Довгань, эб найрамдал хамгаалха талаар республиканска комиссинн харюусалгата секретарь Т. З. Гармаев гэгшэд байлсаа.

— Наһанайнгаа амаралтада байнаб. Мүн бэеынгээ тамирай байдалаар олониитэдэ туһа хүргэхэ арга барагдаа даа Гэбэшье урдынхидаал тэмсэлшэдэй жагсаалдаб гэжэ өөрыгөө тоолохо дурам хүрэнэ. Тиимэһээл ленениһээ сугларһан энэ 100 түхэригөө олоной хэрэгтэ дамжуулхам. Багаханшье һаа, нэмэри болог лэ даа. Дайн дажарые үзэһэн хадаа дахин энэ дэлхэйе дариин муухай утаан бү бузарлаг гэхэ байнаб, — гэжэ Максим Сергеевич Богадаев һанал бодолоо элирхэйлнэ.

Г. ДАШЕЕВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. С. Богадаев ба эб найрамдал хамгаалха республиканска комиссинн түлөөлэгшэ Т. З. Гармаев хөөрэлдэжэ байна.

М. СУТУРИНАЙ фото.

ХҮБҮҮДЭЙМНАЙ БААТАР ГАБЬЯА МҮНХЭ

1942 оной июль һарада манай Забайкалиин 321-дэхи стрелково дивизи СССР-эй Верховно Главнокомандованиин резервын ставкаһаа Сталинградай баруун-хойто зүг руу түргэн саг соо эльгээгдэһэн юм.

Совет-герман фронтын сэрэгшэдэй гол хүсэ суглуулһан һабаріаа сүлөөлэн абаа һэн. Энээгээрээ бидэнэр Сталинградта дүтэ шадархи Дон мүрэнэй бүхэлэлгэ хамгаалжа байһан манай сэрэгшэдтэ горитой туһа нэмэри үзүүлһэн байгаабди.

Гитлерэй генштаб тиихэ үедэ бүхы сэрэгүүдээ Сталинград шадар суглуулжа һан энэ райондо тиихэ үедэ аргагүй хүндэ хүшэр байдал тохёолдоод байгаа. Зунай аяма халуунай үедэ фашис нохосуud манай Урда фронтын сэрэгшэдые булюу хүсөөрөө түрижэ, ородой агууехэ мүрэн Волго, Сталинград тэмцэ тэгүүлжэ байһан.

Эгээл хүшэр хүндэ энэ үедэ Забайкалиин дивизиин сэрэгшэд шуһахайрһан дайсантай тулалдажа ороһон байгаа. Манай дивизиин сэрэгшэд Клетскэ район шадар Дон мүрэнине гаталамсаараа шанга тулалдаанда оробо. Дайсан хэдышье олон сэрэгшэдэ, техникээ алдабаншье. Сталинград тээшэ бүхы хүсэсэ эльгээжэл байгаа. Дивизиин командирнуud ба сэрэгшэд дайн байлдаанда түрүүлныхээ ороошье һаа, эрэлхэг зүрхэтэйгөөр тулалдажа гарахадаа, дайсанай сэрэгшэдые ялаа һүрдөөһэн. Сэхэ хохидолдо оруулһан байхабли. Зариндаа бидэнэр, нэгэ удэйэй туршада танк, самолёдуудаар дамжэгдэн, дайсанай сэрэгшэдэй хэдэн удаа добтолго хэхэдэнь, ёнотой гэшыы харюу үгэжэ, тэдэнэртэ альганайшье шэнэхэн газдраа эзэлүүлхэгүй гэжэ оролдодог һэмдг. Сталинград шадар эхилһэн дайнай түрүүшын үедэ дайсан самолет, танкаараа бидэнһээ булюу байһан. Тиимэһээ дайсанай самолёдуud эртэ үглөөнһөө эхилэхэ үдэшэ харанхы болотор бидэнэй эзэлһэн газарые хёрхоор алаглан харадаг, дэзрэнэзмнай бомбо хаядаг, буудадаг байгаа бшуу.

Сибириин эрэлхэг зоригтой хүбүүд дайсанай добтолгодо шанга харюу үгэхэтэйгөө зэргэ, өөнэдөө добтолгодо орожо, дайсанай сэрэгшэдые сэхэ хохидолдо оруулдаг, һүрдөөн айлгадаг байһан юм. Хэдэн удэрэй туршада үргэлжэлһэн шуната тулалдаанай дүүрэхэдэ, манай дивизиин сэрэгшэд районой түб Клетская станци болон хэдэн тосхон һүүринүудые дайсанай һабаріаа сүлөөлэн абаа һэн. Энээгээрээ бидэнэр Сталинградта дүтэ шадархи Дон мүрэнэй бүхэлэлгэ хамгаалжа байһан манай сэрэгшэдтэ горитой туһа нэмэри үзүүлһэн байгаабди.

Гитлерэй генштаб тиихэ үедэ бүхы сэрэгүүдээ Сталинград шадар суглуулжа сон, ротын комсомолой организациин секретарь ябаһан намда даалгагдаба. Бидэнэй мэдэлдэ танкнуудые бүудаха долоон буу, 30 автоматчик үгтэһэн, тиихэдэ 76 миллиметрэй пушкануud бидэнэртэ туһаламжа үзүүлхэ даабаритай байһан.

Эртэ үглөөгүүр фашистнуud манай тала руу аадар бороогой ороһондол адли бүхы бүүнуудаараа буудажа оробо. Энэнэй удаа тэдэнэй самолёдуud агаарһаа бомбодожо эхилээ һэн. Шунахайрһан фашис нохосуud һүүлэй һүүлдэ танкнуудаараа дамжэгдэн добтолгодо орожо ерээ бэлэй. Танкнуудынь зуурандаа буудаа буудаһаар бидэнэй шэбэлэлээд хэбтэһэн окопуud тээшэ дүтэлбэл даа. Энэл үедэ тэдэнине дүтэ оруулжа ерээд, манай пушкануud буудажа эхилбэ. Түрүүшын һомонһоо дайсанай нэгэ танк галдуулшаба. Тэрэ танкын хойноһоо гүйлдэжэ ябаһан сэрэгшэдшье пушка, пулемёдуудай һомонһоо бэеэ нюуха баатай болобо. Хүлеэгдэгүй нимэ шанга харюу абаһан дайсанай сэрэгшэд бидэнэй бүхэлэлгэ муутай газарые бэдэрхэ һэдэлгэ гаргаба.

Нигэжэ дайсанай түрүүшынь добтолго дарагдаа. Эдэнэр удэ болотор добтолго хэнгүй, гансал миномет, артиллереэрээ буудаһаар байба. Удын һүүл тээ дайсан добтолгоёо һэргээжэ, абаһаар артиллери, миномёдуудай һомоор бидэнэй тала руу буудажа захалба. Удаа гэнь танкнуудаар дамжэгдэһэн автоматчигууд добтолгодо орожо ерэһэн юм.

Манай артиллеристнуудэй олон тоото танкнуудые мэргэлжэ буудаашье һаань, дайсанай сэрэгшэд бидэнэй эзэлэд байһан газар тээшэ дүтэлжэл ябаба. Энэ үедэ манай гурбан расчет баатарай үхэлөөр унаба. Ахалагша сержант Вильсон техникэ галдадаг шэнгэн холисотой шэлээр нэгэ танк шатаабашье, өөрөө хүндөөр шархатаһан юм. Тиихэдэнь ротын добтолгые би өөр дээрээ даажа абаад, дайсанай сүмэрэн ороһон сэрэгшэдые хяргажа ороо бэлэйбди. Эндэ сержант Хохлов, сэрэгшэд Баргаев, Шагжин гэгшэд дайсанай танкнуудта даруулһан байгаа. Амиды үлэһэн манай ротын сэрэгшэд дайшалхы дайсан манай эзэлэд байһан газарые эзэмдэхэ гэжэ хэдышье оролдолго гаргаашье һаа, эрэлхэг зоригтой совет сэрэгшэдые айлгажа, һурдөөжэ шадаагүй юм. Харанхы болоходо, бидэнэр дивизиингээ гол хүсэнтэй нэгэдээ бэлэйбди.

Фронт дээрэ тиихэ үедэ хэсүүтэйхэн байдал тогтоод байгаа. Дайсанай булюу хүсэтэйгөөр добтолходо бидэнэр хото городуудаа, тосхон һүүринүудаа ойро зуурахан саг соо орхижо сухариха баатай болоо һэмди. Диилэбди гэжэ һанаархаһан дайсан бидэниие һүрдөөхэ һанаатай олон тоото техникэ сэрэгүүдээ дайн байлдаанда оруулдаг байһаниинь мэдээжэ ааб даа.

Дайнай боложо байһан нимэ хүндэ хүшэр, шахардуу байдалда ороод байхадаа, сэрэгшэдэйнгээ дунда дайшалхы, политическэ хүдэлмэри ябуулха гээшэ ехэ удха шанартай байгша һэн. Тиин солдадууд, сержантнуud ба офицернуud дайн байлдаанда ороходоо, ами бэеэ хайрлангүй ёнотой баатаршалга гарган, дайшалхы нүхэдөө илалта тээшэ уряалдаг байгаа бшуу.

Манай сэрэгшэдэй дунда ябуулагдалаг дайшалхы бүхы хэмжээ ябуулгын гол ударидагша, эмхидхэлшэдэй гэхэдэ, ротын партийна, комсомолой организациннуud болодог байһан. Манай ротын партийна организациин секретарь Елшин хаана тулалдаан болоноб, ходоодоол тэндэ, сэрэгшэдэй дунда ябалсажа, тэдэнээ ударидагаг, баатаршалга, габьяа тээшэ уряалжа, хүтэлбэрилжэ ябадаг һэн. Тиихэдэ ротын комсомолой организаци эгээл томо бүлэг байһан юм. Бүхы жааг заршамтай, журамтай байдаг дээрэһээ дайн байлдаанда ороходоо, зүрхэтэй, айха һүрдэхые мэдэхэгүй, баатаршалга харуулдаг байһан юм.

Залуу сэрэгшэд Степанов, Малиновский, Баргаев гэгшэд дайнай болохын үедэ тээ комсомолой гэшүүн болложо абтаа бэлэй. Тиихэдэ эдэнэр мэдүүлэг соогоо иньжэ бэшэһэн юм: «Бидэ дайн байлдаанда гансал комсомолнэрэтэйгээр ороохо хүсэлтэйбди. Дайсантай ами наһаяа, хүсэ шадалаа хайрлангүй тэмсэхээр бэеэ зэһэнхэйбди!».

Нигэжэ сэрэгшын болон комсомолойнгоо тангариг сахаришагүйгөөр бэелүүлэһэн нютагаймнай комсомол хүбүүд Бадма Шагжин, Николай Елшин, Леонид Шаанов болон бусад дайлалдаанда ябахадаа, дайсанай танкнуудые гэнжэ доро ороохо, баатарай үхэлөөр унаа бэлэй.

1942 оной ноябриин 19-най үдэр болотор, хүндөөр шархатараа, манай ротын комсомолой организациин секретарыар хүдэлжэ нютагайнгаа инмэ эрэмэри зоригтой хүбүүдтэй суг алба хэһэндээ аргагүй омог балтай ябадагби.

Комсомолой организациин олон комсомолшуудта манай коммунистнуудай агууехэ партийтай хүби заяагаа хэрэ мүнхэдөө холбоходоҗ зүршалга үгэдэг гээшэ. Тэдэнэ коммунистнуud болоод ябахадаа фронт дээрэ Эн ороное фашис эзэмдэгшэдэй һээ түргэн түлөөлхыя түлөө үнэн зүрхэнһөө ороолдон, баатар габьяа харуулдаг байһаниинь мэдээжэ. Тэдэнэй дундаһаа нютагайнмай коммунист хүбүүд, дайнай гүдүлэн соогуур баатарай үхэлөөр унаһан В. Очиров, Б. Мадиев, болон олон тоото хүбүүдэй нэрые мүнхэлэн нэрлэхэ дуран хүрэнэ.

Эхэ ороной гоо һалбарай хүгжэхын түлөө ами наһаа үгэһэн нютагаймнай хүбүүдэй баатаршалга бидэнэй үхаанда, зүрхэ сэдьхэлэй өөхөөр хадуугданхайл!

В. ПЕТЕЛИН,
321-дэхи стрелково дивизиин нэгэдэхи полкын ротын комсорг ябаһан.

ТҮРЭЛ НЮТАГАЙМ ТҮХЭЛ ШЭНЖЭ

Сэлэнгын адагай хоёр тэрүүр дайнай урда тээ 15—20 үрхэтэнһөө бүридаһан долоонайман бишыхан һүүринүud байгша бэлэй. Тэдэнэр мүнөө Карл Марксын нэрэмжэтэ болон «Прибайкалец» колхозуud болон томодхогдоод байдаг. Эдэ ажахынуудай гол һалбаринь загаһа олзоборилго болодог юм.

Холо, ойро алдар суутай Байгал далайн эрье дээрэ оршоһон энэ хоёр колхозой гэшүүдэй хэды ехэ сэнгэлиг, һаруул һайхан, жаргалтай хүхюу байһаниинь мэдээжэ. Эдэ бүгэдые эдэнэртэ Совет засаг асараа бшуу.

Харин амгалан тэнюун эрхэ байдалда хүгжэн һалбаржа байгаа социалис ажахынуудай үйлдбэридэ фашис нохосуудай хорото добтолго тойбо тодхор татаа бэлэй. Колхозуудые эмхидхэлсэһэн эдэбхитэй, коммунист Бахадай Мардаевич Антропов «Бидэ дайнай боложо байһан газарта байха ёнотойбди. Дайшалхы замдаа жагсая!» — гэжэ нютагайнгаа бүһэтэйшүүлдэ хандаһан байна. Тиин нэгэхэн һарын туршада тэдэ бишыхан һүүринүудһаа 200-гаад шахуу хүн дайнда мордоо бэлэй. Тэдэнэй дунда комсомолка Анна Сотнич ябаһан юм.

Совет арадай агууехэ ялаатаар дүүрэһэн тэрэ дайнһаа эндэнээ мордоһон хүнүүдэй 56-ниинь лэ нютагаа бүсажа ерэһэн намтартай. Майор С. И. Худаев, ахалагша лейтенантнуud А. М. Сотнич, Н. А. Хамаганов, лейтенантнуud Ф. И. Куклин, Х. Е. Пиноев, О. Т. Антропов, сержантнуud болон рядовойнуud У. Б. Антропов, А. Н. Поселенов, А. В. Алганаев, А. А. Романов болон бусад энгэрээр дүүрэн орден, медальнуудтай бусаа бэлэй.

1948 онһоо эхилжэ, жэжэ олон һүүринине хамталһан Ранжурово тосхон түбтэй К. Марксын нэрэмжэтэ колхоз хүтжэн һалбаржа захалаа һэн. Гудамжануудаарнь мүнөө ябахадаа, нэрлэгдэһэн һаруул гэрнүүдыень һайхашаан хаража омогорхохош. Тэдэнэй дунда соёлой хоёр дабхар ордон, һургуули, библиотекэ, сельсовет, медпункт болон олоной ябадаг бусад газарнуудые анхарагүй гарахаһанай түлөө дайшалхы Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан. Дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ М. С. Богадаев түрэл республикадаа хүтэлбэрилхы тушаалнуудта удаан саг соо хүдэлһэн байна.

М. С. Богадаевай эб найрамдалай совет жасада мүнгэ дамжуулхадань, КПСС-эй Железнодорожно райкомой таһагые даагшын орлогшо А. И. Довгань, эб найрамдал хамгаалха талаар республиканска комиссинн харюусалгата секретарь Т. З. Гармаев гэгшэд байлсаа.

— Наһанайнгаа амаралтада байнаб. Мүн бэеынгээ тамирай байдалаар олониитэдэ туһа хүргэхэ арга барагдаа даа Гэбэшье урдынхидаал тэмсэлшэдэй жагсаалдаб гэжэ өөрыгөө тоолохо дурам хүрэнэ. Тиимэһээл ленениһээ сугларһан энэ 100 түхэригөө олоной хэрэгтэ дамжуулхам. Багаханшье һаа, нэмэри болог лэ даа. Дайн дажарые үзэһэн хадаа дахин энэ дэлхэйе дариин муухай утаан бү бузарлаг гэхэ байнаб, — гэжэ Максим Сергеевич Богадаев һанал бодолоо элирхэйлнэ.

Г. ДАШЕЕВА,

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. С. Богадаев ба эб найрамдал хамгаалха республиканска комиссинн түлөөлэгшэ Т. З. Гармаев хөөрэлдэжэ байна.

М. СУТУРИНАЙ фото.

СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ

ГАБШАГАЙ ГУРБАН

Самбо барилдаагаар Алас-Дурна зүгэй зоныи түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Благовещенск хотодо болобо. РСФСР-эй арадуудай зунай VIII Спартакиадын тоосоогоор үнгэргэгдэһэн энэ мүрысөөндэ 9 команда хабаадаһан байгаа. Дүршэл шадабари ехэтэй олон самбистнуud, тусхайлбал, дэлхэйн 2 чемпион, СССР-эй 4 чемпион мүрысөөндэ хабаадажа, залуу барилдаашадһаа шанга шалгалта абаһан байна.

Буряадай АССР-эй суглуулагдамал командын бүридэлдэ ороёдоол 3 хүн оробошье, габшагай һайнаар барилдажа, табадахи һуури эзэлһэн байха юм. Энэ хадаа ЛВРЗ-гэй спортклубай тренернүud В. Ножиков, В. Серебренников гэгшэдэй һурган хүмүүжүүлдэг бэлигтэй бэрхэ залуу самбистнуудай ехэ амжалта болоно гээд тэмдэглэлтэй.

Манай спортсменүud хэдэн илалта түйлажа, хахад финалда дүршэл ехэтэй бэрхэ самбистнуудтай уулзаһан байгаа. Жэшээнь, Мысовой станциин түймэр сарагша спортын мастерта кандидат Валерий Максачук «Динамо» бүлгэмэй Түбэй советэй чемпион, Улаан-Баатарта үнгэргэгдэһэн улаасхоорондын мүрысөөндэ илалта түйлаһан, улаасхоорондын классай спортын мастер Виктор Купинцынтай (Благовещенск) хабаяа туршахадаа, очкогоор шүүгдэжэ, гурбадахи һуури эзэлбэ.

Зүүн Сибириин технологическа институдай 2-дохи курсын студент спортын мастерта кандидат Олег Зайцев залуушуулай дундаһаа СССР-эй чемпион, спортын мастер Александр Аксеповтой (Владивосток) барилдаба. Түрүүшээр манай самбист эдэбхитэйгээр добтолжо, хэдэн балл абабашье, һүүлшэг тээшээ эсэжэ, диилдэшэһэн байна. Тиигэжэ Олег 57 килограммай шэгнүүртэн сооһоо бронзо медаляар шагнагдаа.

«Бурятсельхозмонтажкомплект» баазын техник Александр Леликов (68 килограмм) дэлхэйн чемпионадта бронзо медаляар шагнагдаһан улаасхоорондын классай спортын мастер Виктор Бомятсевтэй (Владивосток) барилдахадаа, бар хүсөөрөө, арга дүрөөрөө яаха аргагүй диилдэбэшье, зоримгой шамбайгаар тулалдаһанайнгаа түлөө суларагшадай магтаалда хүртэһэн байха юм.

Тиигэжэ тэдэнэр гурбуулаа РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө декабрь һарада Ульяновск хотодо үнгэргэгдэхэ түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадаха эрхэдэ хүртэбэ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ХУЛГАЙШАЛ БАРИГДАБА

Байгалай ОРС-ын мэдэлэд баараная магазинда хүгайшад арга мэхэ хэрэглэн ороһон байна. Тиигэжэ тэ нэр 20 мянган түхэригэй сэ тэй эд зөөри, мүн мүнгэ хулгайлаа гэжэ элирүүлэгдээ.

Прибайкалиин райгүйсэ комой ОВД-гэй уулзалгэ рилэгшэдтэ республикан Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын уголовно мүрдэлгын таһагай түлөө лэгшэд мүрдэлгэ хэхэдэ туһалалсаа. Хулгайшад магазинда «Жигули» түхэлэй дамтомашинаар дүтэлэн ерэһэн гэжэ тодорхойлогдобо. Эгэ энэ хуули буса ябадалай дахана Улаан-Удын 41-дэ квартиралай гэрэй хажуудаа «Жигули» машина хулгайлаг даһан байгаа гэжэ саг даа элирүүлэгдээ һэн. Автомаш на соо алтан бэһэлигэй эм кетка олдоһон байна.

Уголовно мүрдэлгын хэдэ мэрилэгшэд — милицийн лей тенант, ахалагша инспектор Б. Д. Будажапов, милицийн майор, инспектор Н. К. Бу гаков гэгшэд анхан гүрэ зөөри хулгайлжа, хоёр ж хин сүүдлүүлһэн О. Б. Га дановые хараадаа абаһан б на. Эдэнэй Галдановай квар тирада ерэхэдэнь, эзэни гэртээ үгы байба. Гэбэш магазинһаа хулуугдаһан зөөринь элихэн буланда т бяатай харагдаба. Юрэдэ хорхойн мүрөөр мушхэжэ о хогүйгөөр, хэрэгээ «сэбэрэ хөөбди гэжэ хулгайшад э гэнги байгаа ха юм.

Галдановай бүлэгтэ оро хулгайшад барандаа бар дажа, гансашье Турка то хондо бэшэ, харин Загаг райондохи магазиннине то һон байгаа гэжэ элирэ.

Түргэнөөр, шадабари е тэйгээр мүрдэлгын хэдэ ри ябуулжа, гэмшэдые о һон оперативна хүдэлмэ лэгшэд Н. К. Булгаков, Б. Будажапов гэгшэд респуб кын Дотоодын хэрэгүүдэй м нистерствын зүгһөө һайша магтаалда хүртэбэ.

Ю. МЕЦЕРЯКОВ,
милицийн майор.

ТОБШОХОНООР

БОКС. Эдиршүүлэй дунда «Буревестник» бүлгэмэй Түбэй советэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Ульяновск хотодо болобо. Зүүн Сибириин технологическа институдай студент Николай Утенков, багшанарай институдай нэгэдэхи курсда һурадаг Юрий Вдовин гэгшэд өөнэд өөнэдэгнөө шэгнүүрнүүдтэ гурбадахи һуури эзэлжэ, бронзо медальнуудаар шагнагдаһан байна.

* * *

Академик Киренскийн дурасхаалда зориулагдаһан боксоор бүхэсоюзна мүрысөөн Красноярск хотодо боложо байна. Спортын мастерта кандидадуud В. Николаев, С. Дашиев, А. Жарников болон бусад энэ мүрысөөндэ республикынгаа спортын нэрэ хүндые хамгаална.

БАРИЛДААН. Дайнай ветераніуудай шанда хүртэхын түлөө бүхэсоюзна мүрысөөн Ригэ хотодо үнгэргэгдэнэ. Буряадай багшанарай институдай студентнэр, спортын мастерта кандидадуud Г. Галсанов, В. Раднаев гэгшэд тэрээндэ хабаадахаяа ошонохой.

СПАРТАКИАДА. Республикын багшанарай дологодохи комплексно спартакиада гурбан үдэрэй турша соо болобо. Районуud хоорондын мүрысөөнүүдтэ илажа гараһан зургаан командын 120 багша түгэсхэлэй нааданда хабаадаһан байна.

Волейбол, баскетбол, мүргэн буудалга, столой теннис, шатар спартакиадын программада оруулагдаһан байгаа.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр Хүжэнгын районой багшанарай эбтэй эетэй команда илалта түйлаба. Үниинэй бэрхэ багшанар Ц. Г. Цыренжапов, П. Н. Ильин, зүгуушуud В. Бадмаев, В. Ильина гэгшэд энэ илалтада ехэ хубитаяа оруулаа.

Буряадай багшанарай институдай багшанар — хоёрдохи, Улаан-Үдэ хотын Октябрьска районой түлөөлэгшэд гурбадахи һуури эзэлэ.

ХҮНГЭН АТЛЕТИКЭ. Марафоной урилдаагаар СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн Ужгород хотодо дүүрэбэ. Ороноймнай бүхы шахуу союзна республикануудай 370 хүнгэн атлет эзэлэндэ хабаадаһан байна.

ЛВРЗ-гэй спортклубай физкультурын инструктор, спортын мастер Виктор Трунев 42 километр 195 метр зайе 2 час 21 минута 50 секунда соо таталжа, 30-дахи һуури эзэлбэ. Сэхэнь эзэлэхэдэ, хүлөө гэмэлтээгүй һаа, тэрэ бүри үнэдэр үрэ дүн харуулжа болохо байгаа.

ДААМ. «Труд» бүлгэмэй областной советэй түрүү һуури эзэлхын түлөө нээмэл мүрысөөн болобо. 24 хүн хабаадаһан байна. Хоёрдохи интернат һургуулиин һурагша Неля Гармаева эхэнэрнүүдэй дундаһаа илажа, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө. Спортын мастерта кандидат Сергей Терновский 9-һөө 7 очко абажа, түрүү һуури эзэлбэ. 43-дахи һургуулиин һурагша спортын мастерта кандидат Юрий Малин тэрээнһээ хахад очкогоор гээгдээ. 2-дохи һургуулиин 9-дэхи классай һурагша Анатолий Останин гурбадахи шанда хүртэһэн байха юм.

Ж. БАТОМУНКОЕВ.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖ

«Спортлотонуудай» октябриин 16-да үнгэргэгдэһэн 42-дохи тираж.

«49-һөө 6-сэнь тааха». 19 — санын рилдаан, 20 — далбагата спорт, 24— арай бүмбэгэ, 33 — футбол, 43 — городки, 48 — шатар.

«36-һаа 5-сэнь тааха». 3 — бобслей, 4 — бокс, 16 — мори урилдаан, 26— табан зүйлэй мүрысөөн, 35 — шайбатай хоккей.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Һурагшадай хоёрдохи гэр» — түрүү бэшэг. Табан жэлэй дорюун алхамууд—материалнуудай суглуулбари. «Хэлбэришэгүй хани барисаан» — Ч. Гомбоин ба Г. Владимировагай статья.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Бригадын шэнэ жэл» — В. Брагина ба Р. Михайловагай статья. «Эсэсэйнь дүнгүүд шухала» — Ю. Минеевичын статья. «Ехэ һүнэй түлөө тэмсэл» — З. Содномовагай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Бата алхамууд»—Н. Дмитриевэй статья. «Хэлбэришэгүй хани барисаан» — В. Бадмаевай статья. «Ойлгосотойгоор, жэшээтэ тушэглэн» — М. Хантасвагай статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда «Эрэлхэг баатар комбриг»— А. Шехинэй статья. «Үхэлдэ эсэргүүсэн» — А. Тетеринэй очерк. Элдэб һонин. Соносхолнуud ба мэдэ эзэлнуud.

САГАЙ УЛАРИЛ

Республика доторнай зарим нютагуудаар багахан саһан орохо. Баруун-хойноһоо һулаханаар һалхилха. Үдэртөө 0—5 градус дулаан, хойто ба Байгал шадарай районуудаар 4 — 9 градус хүйтэн болохо.

Улаан-Үдэдэ шиинг нойтон ороохогүй. Баруун-хойноһоо секундын 7—12 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Үдэртөө 2—4 градус дулаан байха.

Октябриин 22 — 23-н үдэрнүүдтэ шиинг нойтон о хогүй. Үдэртөө 2—7 град дулаан, һүниндөө 7 — 1 градус, харин хойто рай нуудаар 20 градус хүй болохо.

Редактор Р. Б. ГАРМА

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД. ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор — 2-54-54, приемная — 2-54-93, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56-25, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, информации — 2-34-05, перевод — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-35-95, машинное бюро — 2-57-63, фотолаборатория — 2-33-61, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли.
Н-01709. Зазак 242. Индекс 5901